

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 862

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 25 octombrie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 385 din 4 iunie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza întâi din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	2–4
Decizia nr. 432 din 4 iulie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	5–6
Decizia nr. 466 din 29 iulie 2019 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.....	7–29
★	
Opinie concurentă.....	30–31

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 385**

din 4 iunie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza întâi din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Gheorghe Vasile Cornel Ilie în Dosarul nr. 36.788/299/2014 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 922D/2017.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens, precizează că art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă se aplică proceselor începute după 1 ianuarie 2019, or, având în vedere data introducerii acțiunii, și anume 11 decembrie 2013, rezultă că acesta nu are legătură cu cauza, aplicabil fiind art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, text cu privire la care Curtea s-a pronunțat prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Decizia nr. 99R din 16 februarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 36.788/299/2014, **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Gheorghe Vasile Cornel Ilie într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de recurs formulate împotriva unei hotărâri date de instanța de apel în condițiile în care cererea sa vizează unul dintre domeniile excluse exercitării căii extraordinare de atac a recursului, respectiv repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se apreciază că textele legale criticate împiedică accesul justițiabilului la calea de atac a recursului, ajungându-se astfel la menținerea ca temeinice și legale a unor hotărâri judecătorești abuzive, pronunțate de judecători lipsiți de imparțialitate.

6. **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se invocă Decizia Curții Constituționale nr. 362 din 2 iunie 2016, paragrafele 17, 18, 20 și 21.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se susține că, potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție, competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt cele prevăzute numai prin lege; în virtutea acestui mandat constituțional, legiuitorul are competența de a adopta reglementări cu caracter general sau special, derogatoriu, cu aplicabilitate la anumite situații, în mod egal, pentru toți cei interesați în exercitarea aceluiași categorii de drepturi sau în îndeplinirea aceluiași categorii de obligații. Iar, potrivit prevederilor art. 129 din Constituție, împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii. Se mai susține că noul Cod a instituit o categorie nouă de hotărâri judecătorești, și anume aceea a hotărârilor care nu sunt susceptibile de recurs, soluția fiind diferită de cea promovată de Codul de procedură civilă din 1865, care a cunoscut categoria hotărârilor ce nu puteau fi controlate pe calea apelului. Rațiunile pentru care legiuitorul a suprimat calea de atac a recursului sunt determinate, în principal, de imperativul major al descongestionării instanței supreme de un număr considerabil de recursuri, interesul relativ redus al litigiului constituindu-se deopotrivă într-un temei pentru suprimarea căii extraordinare de atac a recursului.

9. Noul Cod de procedură civilă a promovat restricții semnificative pentru a restrânge obiectul recursului, exceptarea unor litigii de la calea de atac a recursului reprezentând o opțiune utilă în vederea realizării imperativului de descongestionare a instanței supreme de un număr impresionant de cauze.

10. Dreptul de acces la justiție, ca drept fundamental convențional și constituțional, nu conferă tuturor *sine mod* și dreptul de acces la toate „gradele de jurisdicție”, dar implică indubitabil dreptul la exercitarea căilor de atac prevăzute de lege. Soluția legislativă criticată de autorul excepției trebuie analizată și în contextul regândirii regimului căilor de atac prin noua reglementare procesuală civilă de drept comun, care a adus o schimbare de paradigmă în ceea ce privește sistemul căilor de atac și rolul recursului. Astfel, apelul este calea de atac obișnuită, de drept comun, care se poate exercita în legătură cu orice nemulțumire referitoare la hotărârea de primă instanță, fie că este de fapt sau de drept, asigurând două judecăți de fond, deci dublul grad de jurisdicție; spre deosebire de reglementarea anterioară, când excepțiile erau nejustificate de numeroase, noul Cod a restrâns considerabil numărul acestor excepții și a dat prioritate exercitării apelului. În sistemul noului cod, apelul este singura cale ordinară de atac, calea de atac obișnuită, care a fost suprimată în puține cazuri față de vechea reglementare, tocmai pentru a sublinia că, de regulă, ultima care poate îndrepta o nedreptate este instanța de apel, care asigură o nouă judecată de fond și deci dublul grad de jurisdicție, recursul intervenind într-adevăr excepțional, în condiții restrictive și exclusiv pentru motive de legalitate; recursul este o cale

extraordinară de atac prin care, în condițiile și pentru motivele limitativ prevăzute de lege, se exercită un control suplimentar de legalitate; recursul urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile; în cazurile anume prevăzute de lege, recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată [art. 483 alin. (3) și alin. (4) teza întâi]; „recursul hibrid”, prevăzut de art. 304¹ din vechiul Cod de procedură civilă, nu se mai regăsește în noul cod; necesitatea acestui recurs, ca substituit (imperfect) al apelului, a fost generată de suprimarea discutabilă a apelului într-un număr mare de cauze, în vechea reglementare.

11. Se mai susține că noul Cod de procedură civilă reglementează la art. 519—521 un mecanism procedural menit să contribuie la asigurarea practicii judiciare unitare, și anume sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, aceasta putând remedia parțial inconvenientul existenței unor numeroase categorii de hotărâri care nu sunt supuse recursului la instanța supremă.

12. Se mai invocă Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, precum și Decizia nr. 226 din 18 mai 2004, Decizia nr. 350 din 7 mai 2015, Decizia nr. 500 din 30 iunie 2015 sau Decizia nr. 517 din 7 iulie 2015, cu referire specială asupra conținutului normativ al art. 21 din Constituție și asupra caracterului constituțional al art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013.

13. Totodată, se arată că Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite, în Decizia nr. 32 din 9 iunie 2008 cu privire la extinderea sferei hotărârilor judecătorești care erau supuse unei singure căi de atac, respectiv a recursului, în sistemul vechiului Cod de procedură civilă, a statuat că aceasta exprimă voința legiuitorului de a suprima posibilitatea exercitării apelului împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în primă instanță în litigiile patrimoniale considerate de o importanță valorică mai redusă, în scopul asigurării celerității soluționării acestora.

14. **Avocatul Poporului** apreciază că textele legale criticate sunt constituționale. Referitor la invocarea principiului constituțional al accesului liber la justiție, se arată că dreptul la un tribunal nu este unul absolut, invocând, în acest sens, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie. De asemenea, se mai arată că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, accesul liber la justiție nu înseamnă accesul la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac. Legiuitorul pune la dispoziția justițiabilului căile de atac optime, cu luarea în considerare a naturii cauzei și a ierarhiei judecătorești de la care începe accesul liber la justiție. Astfel, numai prin lege se pot stabili căile de atac și condițiile în care acestea se exercită. Recursul are caracterul de jurisdicție exercitabilă numai în cazuri strict determinate — definite *lato sensu* ca încălcări ale legii —, ducând la o judecată ce nu poartă asupra fondului, ci exclusiv asupra legalității hotărârii anterior pronunțate, legalitate care va fi validată doar ca urmare a aprecierii probelor deja existente la dosar.

15. În acest sens, se arată că acestea nu sunt discriminatorii, diferențierea hotărârilor care pot fi sau nu pot fi supuse recursului se face pe criteriul valorii în bani a pretențiilor deduse judecătii, iar nu pe cel al averii sau al categoriei sociale. În aceste condiții, textul legal criticat nu instituie discriminații pe criterii arbitrare, de natură să aducă atingere principiului egalității în fața legii. Totodată, regimul juridic diferit este determinat de deosebirea de situații, care impune soluții legislative diferite, în vederea asigurării celerității soluționării cauzelor. Pe cale de consecință, în măsura în care reglementarea dedusă controlului se aplică tuturor celor aflați în ipoteza normei legale, fără nicio discriminare pe considerente arbitrare, critica este neîntemeiată.

16. Referitor la invocarea celorlalte norme constituționale în susținerea excepției de neconstituționalitate, se arată că nu este suficientă simpla enumerare a acestora, pentru a se putea determina, în mod rezonabil, criticile vizate de autorul excepției de neconstituționalitate. În acest sens, se fac referiri la Decizia nr. 627 din 29 mai 2008 și Decizia nr. 785 din 16 iunie 2011.

17. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

18. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

19. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie art. 483 alin. (2) — *Obiectul și scopul recursului. Instanța competentă din Codul de procedură civilă*. Potrivit prevederilor art. XVIII alin. (1) din Legea nr. 2/2013, astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.009 din 15 decembrie 2016, prevederile art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă se aplică proceselor pornite începând cu data de 1 ianuarie 2019. Întrucât în cauza în cadrul căreia s-a invocat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă cererea de chemare în judecată a fost introdusă la data de 11 decembrie 2013, Curtea constată că își găsește aplicarea art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013. Acest text a fost modificat prin art. III pct. 3 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.074 din 18 decembrie 2018, soluția legislativă aplicabilă autorului excepției de neconstituționalitate fiind preluată în teza întâi a art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013. Prin urmare, Curtea reține ca obiect al excepției de neconstituționalitate dispozițiile art. XVIII alin. (2) teza întâi din Legea nr. 2/2013, text asupra căruia urmează a se pronunța prin prezenta decizie și care are următorul conținut:

„(2) În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate până la data de 19 iulie 2017 inclusiv, în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)—i) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv. [...]”.

20. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 15 — *Universalitatea*, art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 20 — *Tratatele internaționale privind drepturile omului*, art. 21 — *Accesul liber la justiție*, astfel cum sunt interpretate, în

temeiul art. 20 alin. (1) din Constituție, prin prisma art. 6 — *Dreptul la un proces echitabil* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 24 — *Dreptul la apărare*, art. 34 — *Dreptul la ocrotirea sănătății*, art. 35 — *Dreptul la mediu sănătos*, art. 40 — *Dreptul de asociere*, art. 44 — *Dreptul de proprietate privată*, art. 46 — *Dreptul la moștenire*, art. 47 — *Nivelul de trai*, art. 50 — *Protecția persoanelor cu handicap*, art. 51 — *Dreptul de petiționare*, art. 52 — *Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și art. 53 — Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*.

21. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că obiectul cererii de chemare în judecată formulate de autorul excepției de neconstituționalitate îl constituie „anularea tuturor discriminărilor la care a fost supus în mod abuziv de către pârâții-judecători, [...] revenirea la situația anterioară și obligarea pârâților în solidar, la o corectă dezdăunare”. Prin Sentința nr. 9.372/2015, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București, s-a reținut că „propunerile de sancționare a judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii în condițiile legii. [...] instanța reține faptul că reclamantul din prezenta cauză nu a făcut dovada în instanță a îndeplinirii acestor cerințe — respectiv a faptului că s-a adresat Consiliului Superior al Magistraturii și a obținut câștig de cauză în această speță și astfel instanța reține faptul că nu se poate angaja răspunderea civilă a pârâților având calitatea de magistrați”. Această sentință a fost menținută și în apel, prin Decizia nr. 1.630A/2016, pronunțată de Tribunalul București — Secția a V-a civilă. Având în vedere natura cererii, recursul a fost respins ca inadmisibil.

22. Prin urmare, Curtea reține că obiectul cauzei se intenționează a fi soluționarea unei cereri privind repararea unui pretins prejudiciu cauzat printr-o eroare judiciară. Acțiunea introdusă de reclamant, autor al excepției de neconstituționalitate, în fața Judecătoria Sectorului 1 București este, în realitate, inadmisibilă, întrucât acesta s-a adresat instanței judecătorești cu o acțiune în stabilirea răspunderii patrimoniale a unor judecători, fără să urmeze procedura prevăzută de art. 96 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005. Astfel, autorul excepției de neconstituționalitate a ales să se îndrepte direct împotriva judecătorilor-pârâți printr-o acțiune *sui generis* de stabilire a răspunderii patrimoniale a acestora.

23. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că dacă o excepție de neconstituționalitate este ridicată într-o acțiune *ab initio* inadmisibilă, aceasta este, de asemenea, inadmisibilă, în condițiile în care nu sunt contestate chiar dispozițiile legale care determină o atare soluție în privința cauzei în care a fost ridicată excepția. Aceasta, deoarece, indiferent de soluția pronunțată de Curtea Constituțională referitoare la excepția de neconstituționalitate ridicată într-o cauză *ab initio* inadmisibilă, decizia sa nu va produce niciun efect cu privire la o astfel de cauză (a se vedea Decizia nr. 171 din 8 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 242 din 7 aprilie 2011, Decizia nr. 203 din 6 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 14 mai 2012, Decizia nr. 94 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 16 aprilie 2014, sau Decizia nr. 320 din 9 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 13 iulie 2017, paragraful 26).

24. Potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia*”. Or, „*legătura cu soluționarea cauzei*” presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecătii, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le impun dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 303 din 5 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 508 din 8 iulie 2014, paragraful 24).

25. Prin urmare, întrucât cererea de chemare în judecată este *ab initio* inadmisibilă, iar excepția de neconstituționalitate nu vizează chiar dispozițiile legale care determină o atare soluție în privința cauzei în care a fost ridicată excepția în faza procesuală corespunzătoare, rezultă că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza întâi din Legea nr. 2/2013 este, conform art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, inadmisibilă.

26. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza întâi din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Gheorghe Vasile Cornel Ilie în Dosarul nr. 36.788/299/2014 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 4 iunie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,

Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 432

din 4 iulie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Atilla	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Gheorghe Todor în Dosarul civil nr. 25.798/197/2017 al Judecătorei Brașov și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 832D/2018.

2. La apelul nominal răspund personal autorul excepției Gheorghe Todor și partea Corina Todor. Lipsesc celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că autorul excepției și părțile Corina Todor, George Ovidiu Todor și Georgeta Andreea Ilinca Todor au depus note scrise, prin care susțin admiterea criticilor de neconstituționalitate.

4. Președintele Curții dispune a se face apelul și în Dosarul nr. 1.007D/2018, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a aceluiași prevederi legale, excepție ridicată de Marin Frunză și de Asociația de proprietari nr. 761 din Galați în Dosarul nr. 4.843/121/2017 a1.1 al Tribunalului Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ.

5. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

6. Având în vedere obiectul identic al excepțiilor de neconstituționalitate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Autorul excepției și partea prezente în Dosarul nr. 832D/2018 sunt de acord cu conexarea cauzelor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu măsura conexării dosarelor. Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 1.007D/2018 la Dosarul nr. 832D/2018, care a fost primul înregistrat.

7. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul autorilor excepției care solicită admiterea criticilor de neconstituționalitate.

8. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, sens în care invocă Decizia Curții Constituționale nr. 27 din 17 ianuarie 2019.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, reține următoarele:

9. Prin Încheierea din 15 mai 2018, pronunțată în Dosarul civil nr. 25.798/197/2017, **Judecătoria Brașov a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013**

privind taxele judiciare de timbru, „cu privire la sancțiunea ce intervine în caz de netimbrare”. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Gheorghe Todor într-o cauză civilă.

10. Prin Încheierea din 22 iunie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 4.843/121/2017a1.1, **Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Marin Frunză și de Asociația de proprietari nr. 761 din Galați într-o cauză având ca obiect o cerere de reexaminare a taxei judiciare de timbru.

11. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii acesteia susțin, în esență, că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, deoarece instituirea obligației timbrării prealabile a acțiunilor și a cererilor introduse la instanțele judecătorești încalcă dreptul justițiabilului de acces la o instanță judecătorească și dreptul la apărare.

12. **Judecătoria Brașov și Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ** consideră că excepțiile de neconstituționalitate invocate sunt neîntemeiate, sens în care rețin, în esență, că accesul liber la justiție nu înseamnă gratuitate. Nicio dispoziție constituțională nu interzice stabilirea taxelor de timbru în justiție, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuate de realizarea actului de justiție. Regula este cea a timbrării acțiunilor în justiție, excepțiile fiind posibile numai în măsura în care sunt stabilite de legiuitor. Totodată, cheltuielile ocazionale de realizarea actului de justiție sunt cheltuieli publice, la a căror acoperire, potrivit art. 56 din Constituție, cetățenii sunt obligați să contribuie prin impozite și taxe, stabilite în condițiile legii.

13. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

14. **Avocatul Poporului**, în Dosarul nr. 832D/2018, consideră că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 sunt constituționale, sens în care invocă deciziile Curții Constituționale nr. 201 din 9 aprilie 2013 și nr. 267 din 27 aprilie 2017. În Dosarul nr. 1.007D/2018, Avocatul Poporului nu a comunicat punctul său de vedere.

15. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepțiilor de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, notele scrise depuse în Dosarul nr. 832D/2018, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

17. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare.

18. În opinia autorilor excepției, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 privind statul român, art. 15 privind universalitatea, art. 21 privind accesul liber la justiție și în art. 24 privind dreptul la apărare. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit căreia „*orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin Constituție sau lege*”.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 au mai format obiect al controlului de constituționalitate exercitat prin prisma unor critici similare celor formulate în prezentele cauze. În acest sens, sunt, spre exemplu, Decizia nr. 45 din 4 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 274 din 15 aprilie 2014, Decizia nr. 401 din 13 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 29 septembrie 2017, Decizia nr. 169 din 29 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 716 din 20 august 2018, Decizia nr. 27 din 17 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 271 din 10 aprilie 2019.

20. Astfel, Curtea a statuat că accesul liber la justiție nu presupune gratuitatea actului de justiție și nici, implicit, realizarea unor drepturi pe cale judecătorească în mod gratuit. În cadrul mecanismului statului, funcția de restabilire a ordinii de drept, ce se realizează de către autoritatea judecătorească, este de fapt un serviciu public ale cărui costuri sunt suportate de la bugetul de stat. În consecință, legiuitorul este îndreptățit să instituie taxe judiciare de timbru pentru a nu afecta bugetul de stat prin costurile procedurii judiciare deschise de părțile aflate în litigiu.

21. De asemenea, Curtea a reținut că art. 21 din Constituție nu instituie nicio interdicție cu privire la taxele în justiție, fiind legal și normal ca justițiabilii care trag un folos nemijlocit din activitatea desfășurată de autoritățile judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor acestora. Mai mult, în virtutea dispozițiilor constituționale ale art. 56 alin. (1), potrivit căreia „*Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la*

cheltuielile publice”, Curtea a arătat că plata taxelor și a impozitelor reprezintă o obligație constituțională a cetățenilor.

22. Distinct de acestea, Curtea a precizat că, potrivit art. 15 din Constituție, „*cetățenii (...) au obligațiile prevăzute de Constituție și legi*”, obligația de plată a taxelor judiciare de timbru fiind una dintre acestea.

23. Curtea a reținut, de asemenea, că echivalentul taxelor judiciare de timbru este integrat în valoarea cheltuielilor stabilite de instanța de judecată prin hotărârea pe care o pronunță în cauză, plata acestora revenind părții care cade în pretenții.

24. În același sens este, de altfel, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în care s-a statuat că o caracteristică a principiului liberului acces la justiție este aceea că nu este un drept absolut (Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, paragraful 57). Astfel, acest drept, care cere, prin însăși natura sa, o reglementare din partea statului, poate fi subiectul unor limitări, atât timp cât nu este atinsă însăși substanța sa. Chiar în Hotărârea din 19 iunie 2001, pronunțată în Cauza *Kreuz împotriva Poloniei*, paragraful 54, invocată de autoarea excepției, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că, în conformitate cu principiile care se degajă din jurisprudența sa, ea nu a respins niciodată ideea de impunere a unor restricții financiare cu privire la accesul unei persoane la justiție, tocmai în interesul unei bune administrări a justiției.

25. Plata taxelor judiciare de timbru fiind o condiție legală pentru începerea proceselor civile, obligația la plata anticipată a acestor taxe (în unele cazuri până la un termen ulterior, stabilit de instanța judecătorească) este justificată, ca și sancțiunea anulării acțiunii sau cererii, în caz de neplată a acestora.

26. Curtea a mai constatat că legiuitorul a instituit, prin dispozițiile art. 42 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, posibilitatea instanței de judecată de a acorda scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru. Această reglementare vizează tocmai acele situații în care partea nu poate face față cheltuielilor unui proces din cauza lipsei mijloacelor materiale, constituind o garanție a liberului acces la justiție. Aprecierea legalității și temeiniciei cererilor întemeiate pe dispozițiile mai sus citate se realizează de către instanța de judecată în temeiul prerogativelor conferite de Constituție și de legi, pe baza probelor care însoțesc aceste cereri.

27. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să ducă la reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele deciziilor menționate își păstrează valabilitatea și în cauzele de față.

28. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Gheorghe Todor în Dosarul civil nr. 25.798/197/2017 al Judecătoriei Brașov, precum și de Marin Frunză și de Asociația de proprietari nr. 761 din Galați în Dosarul nr. 4.843/121/2017 a 1.1 al Tribunalului Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ și constată că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Brașov și Tribunalului Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 iulie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 466

din 29 iulie 2019

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, obiecție formulată de 78 de deputați.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.378 din 25 aprilie 2019 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.134A/2019.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate sunt formulate atât critici de neconstituționalitate de natură extrinsecă, cât și intrinsecă.

4. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă se arată că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, ceea ce contravine art. 1 alin. (3) și (5) și art. 69 din Constituție. Se susține că respectarea dispozițiilor regulamentare este fundamentală pentru buna desfășurare a activității de legiferare în România. Orice lege trebuie adoptată în condiții de deplină transparență, prin voința politică exprimată conform propriei conștiințe a fiecărui membru al corpului legiuitor, după studiul aprofundat al normelor supuse dezbaterii parlamentare. Pentru formarea voinței politice a fiecărui membru al Camerei Deputaților, art. 69 alin. (2) din regulamentul acesteia prevede un termen de 5 zile de la data la care comisia de specialitate avizează prin raport legea până la dezbaterea acesteia în ședința Camerei Deputaților. Or, această dispoziție regulamentară imperativă a fost încălcată cu privire la legea supusă controlului de constituționalitate, întrucât aceasta a fost avizată de comisia specială raportoare în data de 23 aprilie 2019 și în ziua următoare a fost dezbătută și aprobată în ședința Camerei Deputaților. Astfel, deputații care nu au fost membri ai comisiei nu au avut posibilitatea de a-și formula opinia asupra propunerii legislative adoptate cu amendamente de comisia specială. Acest termen reprezintă o garanție procedurală menită să asigure exercitarea efectivă a mandatului reprezentativ, iar nerespectarea sa a împiedicat Camera Deputaților să își exercite funcția de legiferare în mod efectiv, transformând actul decizional al votului într-o formalitate care lipsește de efecte juridice art. 69 din Constituție.

5. Se arată că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție prin raportare la art. 30 alin. (1) lit. d) și art. 33 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2004 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Se susține că revenea comisiei speciale comune

obligația de a solicita ministerelor de resort întocmirea de studii de impact cu privire la modificările propuse la Codul penal. Se invocă, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 104 din 6 martie 2018, paragrafele 74—75, iar cu privire la măsurile de politică penale se fac referiri la deciziile nr. 619 din 11 octombrie 2016, nr. 2 din 15 ianuarie 2014 și nr. 683 din 19 noiembrie 2014. În consecință, se subliniază că modificările preconizate la Codul penal nu au la bază studii cu privire la perioada medie de soluționare a dosarelor complexe, la durata de efectuare a unor expertize, la durata procesului în faza de judecată, menționându-se că un astfel de studiu ar releva că efectuarea unor expertize ar dura între 1 și 3 ani, iar parcurgerea unui ciclu procesual durează, în medie 5 ani.

6. Mai mult, studiile de impact ar fi relevat riscurile ce se creează pentru ordinea publică prin diminuarea termenelor de prescripție. Se arată că, în realitate, prin legea adoptată, inițiatorii acesteia ar urmări înlăturarea unor nedreptăți rezultate din Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 cu referire la aplicarea legii penale mai favorabile. Se arată că noile prevederi referitoare la termenul de prescripție a răspunderii penale încalcă dreptul de acces la instanță a persoanelor vătămate, prevăzut de art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, precum și dreptul acestora la apărare, care devine iluzoriu. Aceste dispoziții legale produc consecințe nefaste și asupra anchetelor vizând alte infracțiuni decât cele de corupție, între acestea menționându-se uciderea din culpă, traficul de persoane și fraudă informatică. Astfel, persoanele fizice sau juridice, victime ale unor infracțiuni, își văd lipsite drepturile de o protecție penală adecvată, fiind periclitate dreptul la viață, dreptul la libertate și siguranță sau dreptul de proprietate privată.

7. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă se susține că art. 1 pct. 18 [cu referire la art. 154 alin. (1) lit. b) și c)], pct. 31 [cu referire la art. 290 alin. (3)] și pct. 32 [cu referire la art. 29 alin. (2)] din lege încalcă art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție. Se arată că printre consecințele subsecvente aderării României la Uniunea Europeană se numără și Mecanismul de Cooperare și Verificare pentru a se remedia deficiențele din reforma sistemului judiciar și lupta împotriva corupției și crimei organizate. Se menționează că statului român îi revine obligația de a aplica Mecanismul de Cooperare și Verificare și a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru, potrivit art. 148 alin. (4) din Constituție, sens în care se fac referiri la Decizia nr. 2 din 15 ianuarie 2012. Or, prin Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliul privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, emis ulterior adoptării inițiale a legii criticate, se arată că aceasta a reținut că se impun „înghețarea intrării în vigoare a modificărilor aduse Codului penal și Codului de procedură penală” și „redeschiderea procesului de revizuire a Codului penal și a Codului de procedură penală, ținând seama pe deplin de necesitatea de a se asigura compatibilitatea cu dreptul Uniunii Europene și cu instrumentele internaționale de luptă împotriva corupției, precum și de recomandările formulate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare și de avizul Comisiei de la Veneția”. În acest sens, se citează și din Avizul Comisiei de la Veneția

nr. 930/2018 privind modificările aduse Codului penal și Codului de procedură penală, adoptat în sesiunea plenară din 18—19 noiembrie 2018, paragrafele 58—65, 89—93 și 98. Prin urmare, se consideră că se impune reanalizarea constituționalității dispozițiilor legale criticate și prin prisma celor antereferate.

8. Se susține că art. 1 pct. 3 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c)] și pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)] din lege încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât în urma eliminării soluției normative propuse pentru modificarea art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal în procesul de reexaminare s-a creat o necorelare în privința regimurilor de sancționare a concursului de infracțiuni în funcție de natura pedepsei aplicate, cu închisoare sau amendă. Astfel, legiuitorul păstrează regimul actual de sancționare a concursului de infracțiuni, în cazul aplicării numai de pedepse cu închisoarea, și modifică regimul de sancționare a concursului de infracțiuni, în cazul aplicării numai de pedepse cu amenda. Așadar, legiuitorul păstrează art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, text apreciat în doctrina de specialitate ca fiind mult prea sever, și introduce un regim sancționator mult mai blând în privința concursului de infracțiuni în cazul aplicării numai de pedepse cu amenda, ceea ce creează un dezechilibru în modul de reglementare a regimului concursului de infracțiuni incompatibil cu art. 1 alin. (5) din Constituție. Se mai arată că noua redactare a art. 39 alin. (2) din Codul penal este inaplicabilă, având în vedere că a fost eliminată, în urma reexaminării, dispoziția propusă pentru art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal. Cu privire la cerințele de calitate a legii se fac trimiteri la Decizia nr. 662 din 11 noiembrie 2014.

9. Se susține că art. 1 pct. 2 [cu referire la art. 16 alin. (3)] din lege încalcă principiul securității juridice, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât dispoziția cuprinzând condiția ca intenția directă „să rezulte în mod neîndoielnic, din circumstanțele concrete ale cauzei” este neclară, inclusiv prin raportare la obiectul textului modificat, în sensul că cerința impusă de legiuitor și-ar găsi rostul mai degrabă în cadrul dispozițiilor referitoare la probațiune.

10. Se susține că eliminarea art. 1 pct. 5 [referitor la art. 35 alin. (1)] din legea adoptată în redactarea anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018 încalcă art. 147 alin. (2) și (4) din Constituție, întrucât decizia antereferită obliga legiuitorul ca, în procedura de punere în acord a legii, să modifice art. 35 alin. (1) din Codul penal în sensul eliminării condiției unicității subiectului pasiv în cazul infracțiunilor continuate. Or, prin eliminarea *in corpore* a dispoziției de modificare se revine la forma inițială a art. 35 alin. (2) din Codul penal, care, textual, prevede aceeași soluție normativă. De altfel, soluția legislativă aleasă contravine și scopului declarat al inițiatorilor, de punere de acord a prevederilor Codului penal cu deciziile Curții Constituționale.

11. Se susține că art. 1 pct. 9 [cu referire la art. 75 alin. (1) lit. d)] din lege încalcă art. 1 alin. (3) din Constituție, întrucât permite aplicarea circumstanței atenuante legale în cazul acoperirii prejudiciului material cauzat printr-o infracțiune care are alt obiect juridic decât relațiile sociale de ordin patrimonial. Astfel, o vătămare corporală prin care s-a cauzat o infirmitate permanentă va fi sancționată mult mai blând dacă se achită costul operației. Prin urmare, legiuitorul nu a realizat un just echilibru între interesul făptuitorului și valoarea socială a cărei protecție se urmărește prin legea penală. În acest sens, se consideră că, spre exemplu, în ipoteza infracțiunilor de corupție sau de serviciu, al căror obiect juridic constă în relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a raporturilor de serviciu, acoperirea prejudiciului material constituie un element marginal, care nu este de natură a diminua atingerea adusă valorilor sociale protejate prin normele de incriminare. Astfel, legiuitorul nu și-a respectat obligația de a stabili tratamentul sancționator în mod echitabil și proporțional, cu luarea în considerare atât a

intereselor persoanelor care cad sub incidența legii penale, cât și a intereselor societății în general, obligație care rezultă chiar din jurisprudența Curții Constituționale. În acest sens, se fac referiri la Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, în considerarea căreia, în reglementarea sancțiunilor de drept penal de către legiuitor, trebuie stabilit un echilibru între dreptul fundamental, care face obiectul limitării impuse de sancțiune, și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea.

12. Se susține că art. 1 pct. 11 [cu referire la art. 75 alin. (3)] din lege încalcă principiul securității juridice, prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât individualizarea judiciară trebuie să se bazeze pe criterii clare și previzibile, referirea la caracterul exemplificativ al circumstanțelor atenuante judiciare dând naștere la impredictibilitate și la interpretări subiective în procesul de individualizare.

13. Se susține că art. 1 pct. 15 [cu referire la art. 100] din lege încalcă art. 1 alin. (3) din Constituție, întrucât reducerea semnificativă a fracției minime din pedeapsă ce trebuie executată în mod efectiv relaxează și mai mult tratamentul sancționator de drept penal, tinde la golirea instituției pedepsei de conținut și, în mod inerent, o deturnezează de la scopul preventiv al acesteia. Or, legiuitorul are obligația de a stabili un regim sancționator echitabil și proporțional, cu luarea în considerare atât a intereselor persoanelor care cad sub incidența legii penale, cât și a intereselor societății în general. Or, textul criticat nu asigură un just echilibru între dreptul fundamental al deținutului, restrâns prin efectul sancțiunii penale, și interesul general al societății de a preveni atingerile ce pot fi aduse ordinii și siguranței publice. Se fac referiri la Decizia Curții Constituționale nr. 711 din 27 octombrie 2015.

14. Se susține că art. 1 pct. 18 [cu referire la art. 154 alin. (1) lit. b) și c)] din lege încalcă art. 1 alin. (3) și art. 124 alin. (2) din Constituție. Se arată că diminuarea termenelor de prescripție a răspunderii penale pentru infracțiuni cu pericol social ridicat, concomitent cu reducerea termenelor speciale de prescripție a răspunderii penale pune la îndoială aptitudinea sancțiunilor penale de a-și atinge scopul preventiv. Totodată, textul criticat ignoră dreptul victimelor de a avea parte de o procedură echitabilă. Se fac referiri la Decizia nr. 44 din 16 februarie 2016 și Decizia nr. 54 din 14 ianuarie 2009.

15. Se susține că art. 1 pct. 26 [cu referire la art. 269 alin. (4)] din lege încalcă art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, întrucât creează o imunitate absolută pentru reprezentanții autorităților publice cu atribuții în emiterea, aprobarea sau adoptarea de acte normative. Or, aceasta ar fi trebuit limitată doar la aspecte privind oportunitatea emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative. Se arată că, dacă în privința parlamentarelor, reglementarea constituie o aplicare a art. 72 alin. (1) din Constituție, aceasta nu își găsește justificarea prin raportare la celelalte autorități și instituții publice vizate prin norma criticată. Astfel, textul criticat este de natură a afecta activitatea și imaginea publică a autorităților statului, vulnerabilizând încrederea cetățenilor în acestea.

16. Se susține că art. 1 pct. 33 [cu referire la art. 298] din lege încalcă art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, întrucât este necesară sancționarea faptelor antisociale săvârșite din culpă de funcționarii publici, fapte considerate mai grave prin prisma funcției publice ocupate. În caz contrar, s-ar crea amenințări cu privire la instituțiile statului de drept, democrație, drepturile omului, echitatea și justiția socială. Or, nevoia protejării acestor valori este menționată și în Decizia Curții Constituționale nr. 518 din 6 iulie 2017, paragrafele 25—28.

17. În ceea ce privește art. II [cu referire la abrogarea art. 132 din Legea nr. 78/2000] din lege se arată că acesta abrogă art. 132 din Legea nr. 78/2000, fără a exista un studiu de impact în prealabil și fără vreo motivație rezonabilă. Or, în vederea garantării ordinii și siguranței publice, legiuitorul are obligația de

a stabili un regim sancționator echitabil și proporțional, cu luarea în considerare atât a intereselor persoanelor care cad sub incidența legii penale, cât și a intereselor societății în general. Se fac referiri la Decizia Curții Constituționale nr. 711 din 27 octombrie 2015.

18. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

19. **Președintele Camerei Deputaților** arată că în cuprinsul legii analizate se regăsesc numai texte legale constatate ca fiind constituționale prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, precum și texte care nu au fost contestate în termenele obligatorii prevăzute de lege, astfel că acestea nu mai pot fi supuse controlului de constituționalitate.

20. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă se arată că nerespectarea termenului de depunere a raportului sau a celui de difuzare a raportului constituie o problemă de aplicare a regulamentelor celor două Camere ale Parlamentului și că normele regulamentare nu constituie norme de referință în exercitarea controlului de constituționalitate. Se subliniază că, în aplicarea art. 64 alin. (1) din Constituție, autonomia regulamentară de care beneficiază cele două Camere ale Parlamentului conferă acestora dreptul de a dispune cu privire la propria organizare și instituire a procedurilor de desfășurare a activităților parlamentare, operând în cadrul limitelor stabilite de Constituție, în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, autoritatea reprezentativă prin care poporul român își exercită suveranitatea națională. Se fac referiri la deciziile Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018, nr. 633 din 12 octombrie 2018, nr. 583 din 25 septembrie 2018, nr. 252 din 19 aprilie 2018, nr. 137 din 20 martie 2018, nr. 33 din 23 ianuarie 2018, nr. 786 din 13 mai 2009 și nr. 710 din 6 mai 2009.

21. Se subliniază că, atât în cadrul ședinței comisiei speciale, cât și a plenului Camerei Deputaților, au fost organizate dezbateri generale și dezbateri pe articole, în cadrul cărora reprezentanții grupurilor parlamentare au avut posibilitatea expunerii punctelor de vedere cu privire la procedura reexaminării asupra acestei legi. Prin urmare, se arată că nu se poate reține incidența dispozițiilor constituționale invocate, impunându-se respingerea obiecției de neconstituționalitate ca inadmisibilă.

22. Cu privire la cea de-a doua critică de neconstituționalitate extrinsecă a legii, referitoare la încălcarea Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative prin neîntocmirea studiilor de impact în legătură cu modificările propuse pentru Codul penal, se menționează că autorii obiecției de neconstituționalitate critică pretinsa nerespectare a unor dispoziții din lege, respectiv Legea nr. 24/2000, fapt ce duce la respingerea motivului ca inadmisibil. Pe fondul susținerii se arată că, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra acestui aspect, fapt ce duce, și în acest caz, la respingerea ca inadmisibilă a excepției. Se mai indică faptul că referitor la aceste aspecte există autoritate de lucru judecat, făcându-se trimitere la Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 243—245, iar autorii obiecției de neconstituționalitate citează numai fragmentat Decizia nr. 104 din 6 martie 2018, fără a se referi la paragrafele 76—80 ale acesteia.

23. În ceea ce privește criticile privitoare la lipsa studiului de impact prealabil și lipsa „*motivației rezonabile*” se precizează că soluția legislativă dedusă controlului de constituționalitate nu exista în forma propusă de inițiatori, aceasta fiind introdusă în actul normativ pe parcursul procesului legislativ, iar instrumentele de prezentare și motivare sunt în responsabilitatea inițiatorilor proiectului de lege/prounerii legislative. Astfel, conform art. 6 alin. (3) coroborat cu art. 30 din

Legea nr. 24/2000, studiul de impact nu reprezintă un instrument de prezentare și motivare obligatoriu pentru orice inițiativă legislativă, ci este rezervat doar cazurilor speciale, reprezentate de acte normative de o complexitate și importanță deosebită, acesta fiind realizat, conform art. 33 din aceeași lege, de către organele de specialitate ale administrației centrale.

24. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă se arată că o parte dintre prevederile contestate au mai fost supuse analizei forului constituțional prin raportare la aceleași dispoziții constituționale invocate în sesizarea examinată, iar Curtea le-a respins pe unele ca inadmisibile, iar pe altele ca neîntemeiate, și că unele texte de lege invocate în prezenta sesizare nu au fost supuse analizei Curții Constituționale până acum și nu au format obiectul reexaminării în procedura de punere de acord a dispozițiilor constatate ca fiind neconstituționale cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, în condițiile în care critica autorilor obiecției de neconstituționalitate vizează un text de lege care nu a făcut obiectul reexaminării în sensul art. 147 alin. (2) din Constituție, obiecția de neconstituționalitate nu îndeplinește o condiție de admisibilitate, și anume aceea de a se limita la modificările ce au fost aduse legii în procesul de reexaminare (a se vedea Decizia nr. 975 din 7 iulie 2010).

25. Cu privire la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 pct. 2 [cu referire la art. 16 alin. (3) lit. a)] din lege, prin prisma art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa privind claritatea, se arată că aceasta este neîntemeiată, întrucât actul normativ dedus controlului de constituționalitate respectă în ansamblul său cerințele privind claritatea, precizia și previzibilitatea normelor juridice. Astfel, acesta este clar întrucât în conținutul său nu se regăsesc pasaje obscure sau soluții normative contradictorii, este precis, fiind redactat într-un stil specific normativ dispozitiv, care prezintă norma instituită fără explicații sau justificări, prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română. Conceptele și noțiunile utilizate sunt configurate în concordanță cu dreptul pozitiv, iar stabilirea soluțiilor normative este departe de a fi ambiguă, acestea fiind redate previzibil și univoc, cu respectarea prevederilor Legii nr. 24/2000.

26. Din sesizarea examinată reiese că argumentele prezentate de autori adaugă ipoteze circumstanțiale din perspectivă interpretativă care excedează atât intenției avute în vedere de Parlament prin legea adoptată, cât și jurisprudenței Curții Constituționale indicate, iar, pe cale de consecință, nu pot fi reținute ca fiind relevante în speță. Afirmția potrivit căreia „cerința impusă de legiuitor și-ar regăsi rostul mai degrabă în cadrul dispozițiilor referitoare la probațiune” nu este fundamentată corect pe conceptele configurate de Codul penal, probațiunea având scopul reabilitării sociale a infractorilor, al diminuării riscului de săvârșire a unor noi infracțiuni și al creșterii gradului de siguranță în comunitate, care presupune existența unei hotărâri definitive de condamnare, chiar dacă s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, în timp ce condiția criticată, respectiv „*intenția directă, care să rezulte în mod neîndoielnic din circumstanțele cauzei*”, reprezintă un aspect al stabilirii vinovăției, care urmează să fie apreciat de instanța de judecată la încadrarea faptei ca fiind infracțiune, anterior individualizării pedepsei.

27. Pe cale de consecință, neîncălcând niciuna dintre prevederile cadrului normativ referitor la tehnica legislativă pentru elaborarea actelor normative, dispozițiile criticate sunt constituționale prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție.

28. Se mai arată că obiecția de neconstituționalitate nu este motivată, aspect care atrage inadmisibilitatea acesteia. În același timp, textul adoptat de Parlament nu a fost atacat la Curtea Constituțională după ce Parlamentul a adoptat forma la data de 4 iulie 2018, astfel încât, în conformitate cu jurisprudența Curții Constituționale, așa cum este relevată în deciziile nr. 583 din 25 septembrie 2018 și nr. 334 din 10 mai 2018, obiecția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

29. Cu privire la critica de neconstituționalitate a eliminării art. I pct. 5 [cu referire la modificarea art. 35 alin. (1) din Legea nr. 286/2009] se arată că aceasta este neîntemeiată și nu poate fi reținută. Textele adoptate după pronunțarea Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018 s-au referit doar la cele constatate constituționale și cele neatacate la Curtea Constituțională. Se arată că toate celelalte texte care fuseseră declarate integral sau parțial neconstituționale vor fi analizate ulterior, într-o altă etapă procedurală.

30. Cu privire la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 3 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c)] din legea contestată, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, se arată că aceasta este inadmisibilă, menționându-se că instanța constituțională, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, a constatat că obiecția cu privire la art. I pct. 6 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c) și lit. e) din Codul penal, cu trimitere la lit. c)], în redactarea anterioară reexaminării, este neîntemeiată.

31. Față de această situație se apreciază că dreptul de a formula obiecțiuni înainte de promulgarea legii nu se poate exercita *sine die*, iar atunci când este exercitat, ar trebui să cuprindă toate temeiurile constituționale. Admițând că se pot formula obiecții de neconstituționalitate asupra unor dispoziții care au mai fost supuse controlului de constituționalitate, chiar și sub aspectul unor temeiuri constituționale diferite, motivat de faptul că Parlamentul, în demersul său de a pune de acord dispoziția declarată neconstituțională cu decizia Curții, a adoptat un text nou față de textul declarat neconstituțional, se poate ajunge în situația repetării criticilor de neconstituționalitate ori de câte ori se ivește un astfel de prilej. Mai mult, se mai arată că obiecția de neconstituționalitate nu este motivată, aspect care atrage inadmisibilitatea acesteia.

32. Cu privire la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)] se arată că acestea nu au fost contestate cu prilejul examinării anterioare a Curții Constituționale și nu au fost supuse reexaminării în Camerele parlamentare. Dreptul de a formula obiecțiuni înainte de promulgarea legii nu se poate exercita întâmplător, iar atunci când este exercitat, ar trebui să cuprindă toate textele considerate neconstituționale și temeiurile aferente acestora. Mai mult, se mai arată că obiecția de neconstituționalitate nu este motivată, aspect care atrage inadmisibilitatea acesteia.

33. Cu privire la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 9 [cu referire la art. 75 alin. (1) lit. d)] din legea contestată, prin raportare la art. 1 alin. (3) din Constituție, se apreciază că este inadmisibilă. Se arată că legea contestată a fost supusă unui prim control de constituționalitate, exercitat în termenele legale și regulamentare, care a fost soluționat printr-o decizie de admitere parțială a criticilor de neconstituționalitate formulate, situație care a determinat deschiderea procedurii de reexaminare a legii, în temeiul art. 147 alin. (2) din Legea fundamentală, în vederea punerii în acord a dispozițiilor constatate ca fiind neconstituționale cu decizia Curții Constituționale. După parcurgerea acestei proceduri, Parlamentul a adoptat o nouă lege, cu un conținut normativ diferit prin raportare la anumite prevederi adoptate inițial, care este supusă acestui nou control de constituționalitate. Or, în situația de față, judecătorul constituant este sesizat pentru a se pronunța cu privire la măsura în care Parlamentul s-a conformat celor statuate prin decizia anterioară de admitere. Față de această situație se arată că textele la care se raportează autorii sesizării au existat încă de la momentul adoptării inițiale a legii, respectiv al primei sesizări adresate Curții Constituționale. Întrucât reformulările adoptate nu au afectat sintagmele care în viziunea autorilor ar fi neconforme cu exigențele Constituției, se apreciază că argumentele prezentate puteau face obiectul sesizării inițiale a Curții Constituționale, ținând seama de

momentul procedural în care legea se regăsește în prezent. Prezenta sesizare, înregistrată la Curtea Constituțională pe data de 25 aprilie 2019, vizează conținutul normativ al unor prevederi ale legii care se regăseau și în forma adoptată inițial de Parlament, pentru care termenul de exercitare a dreptului de sesizare a Curții Constituționale a început să curgă din data de 4 iulie 2018, în prezent fiind împlinit. Mai mult, se mai arată că obiecția de neconstituționalitate nu este motivată, aspect care atrage inadmisibilitatea acesteia.

34. Adiacent, critica de neconstituționalitate a modificărilor de la art. 75 alin. (1) lit. d) se referă la încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție, prin nerealizarea unui just echilibru între interesul făptuitorului și valoarea socială protejată prin lege. Se subliniază că aceeași critică a fost analizată de către Curtea Constituțională în Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, considerându-se că textul criticat este constituțional.

35. Cu privire la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 11 [cu referire la art. 75 alin. (3)] din legea contestată, prin raportare la principiul securității juridice, în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii, principiu prevăzut la art. 1 alin. (5) din Constituție, se apreciază că este inadmisibilă, fiind pertinente aspectele prezentate anterior. Adiacent, cu privire la principiul legalității, se menționează deciziile Curții Constituționale nr. 26 din 18 ianuarie 2012, nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 189 din 2 martie 2006, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, reprezentată de Hotărârea din 5 ianuarie 2000, pronunțată în Cauza *Beyeler împotriva Italiei*, Hotărârea din 23 noiembrie 2000, pronunțată în Cauza *Ex-regele Greciei și alții împotriva Greciei*, și Hotărârea din 8 iulie 2008, pronunțată în Cauza *Fener Rum Patrikligi împotriva Turciei*. În ceea ce privește criticile de neconstituționalitate care contestă faptul că, din cauza caracterului exemplificativ al enumerării circumstanțelor atenuante judiciare, sunt încălcate prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea a constatat, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 350 și 351, că acestea sunt neîntemeiate pentru aceleași motive invocate.

36. Referitor la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 15 [cu referire la art. 100] din legea contestată se apreciază că este inadmisibilă. În acest sens, se arată că obiecția de neconstituționalitate nu este motivată, aspect care atrage inadmisibilitatea acesteia, și că instanța constituțională s-a pronunțat asupra modificării textului prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 365—372.

37. Soluția legislativă stabilită de legiuitor pentru lit. d) a art. 100 a fost declarată neconstituțională prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 și, prin urmare, Parlamentul a hotărât eliminarea modificării și revenirea la forma în vigoare a textului pentru a răspunde exigențelor constituționale.

38. În ceea ce privește justul echilibru între dreptul fundamental al deținutului și interesul general al societății, de a preveni atingerile ce pot fi aduse ordinii și siguranței publice, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 453 din 4 iulie 2018, a statuat că o asemenea opțiune intră în marja de apreciere a legiuitorului, care este liber să stabilească termenele și condițiile în care pot opera măsurile de individualizare a executării pedepselor, inclusiv a liberării condiționate. Totodată, ținând cont de procedura acordării liberării condiționate, stabilită de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor private de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, interesul general al societății, precum și ordinea și siguranța publică nu pot fi afectate, întrucât comisia pentru liberare condiționată, alcătuită din judecătorul de supraveghere a privării de libertate, care este și președintele comisiei, directorul penitenciarului, directorul adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar, directorul adjunct pentru educație și asistență

psihosocială și un consilier de probațiune din cadrul serviciului de probațiune competent potrivit legii, în circumscripția căruia se află penitenciarul, formulează propuneri de liberare condiționată a persoanei condamnate numai ținând seama de conduita acesteia și de eforturile sale pentru reintegrare socială, în special în cadrul muncii prestate, al activităților educative, moral-religioase, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, al instruirii școlare și al formării profesionale, precum și de responsabilitățile încredințate, recompensele acordate și sancțiunile disciplinare aplicate, precum și de antecedentele sale penale.

39. Reducerea fracțiilor ce urmează a fi executate din pedepsele penale cu închisoarea, în scopul dispunerii liberării condiționate, nu afectează însă caracterul persuasiv al legii penale, ci reprezintă o măsură de politică penală a legiuitorului, adoptată conform atribuției sale constituționale prevăzute la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală și în marja de apreciere prevăzută de acesta.

40. Cu privire la critica de neconstituționalitate a prevederilor înscrise la art. I pct. 18 [cu referire la art. 154 alin. (1) lit. b) și c)] și la art. I pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (3)] din legea contestată se apreciază că este inadmisibilă, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale. Se subliniază că Comisia de la Veneția este un organ consultativ al Consiliului Europei, care emite avize consultative, neobligatorii. Cu privire la Decizia Comisiei Europene 2006/928/CE se fac referiri la Decizia Curții Constituționale nr. 137 din 13 martie 2019, subliniindu-se că stabilirea modului de organizare, funcționare și delimitare a competențelor între diferitele structuri ale organelor de urmărire penală țin de competența exclusivă a statului membru și că, fiind expresia voinței poporului, Constituția nu își pierde forța obligatorie, iar aderarea la Uniunea Europeană nu poate afecta supremația Constituției asupra întregii ordini juridice.

41. Se arată că, în prezent, Codul penal stabilește în mod concret doar patru infracțiuni de corupție: darea de mită, luarea de mită, traficul de influență și cumpărarea de influență. În același timp, având în vedere că pedepsele aplicate pentru o parte dintre infracțiuni, prin noul Cod penal, au fost reduse în timp ce termenele de prescripție au fost majorate, s-a considerat că este normal ca și aceste termene de prescripție, cu excepția infracțiunilor pentru care pedeapsa este mai mare de 20 de ani, să fie reduse, pentru a impulsiona activitatea de descoperire, sancționare și combatere a infracțiunilor și pentru a evita posibilitatea ca anumite fapte penale să fie cercetate pe baza unui probatoriu precar, greu de verificat ca veridicitate.

42. Se precizează că reducerea termenelor de prescripție, în cazul infracțiunilor contra persoanelor, folosite cu titlu de exemplu, nu poate influența judecata cauzelor, în condițiile în care presupusul infractor este identificat de îndată. Nici cu privire la infracțiunile împotriva ordinii și siguranței publice nu se poate pune problema unei prescrierii, în condițiile în care cercetarea acestor cauze este dată în competența unor organe specializate ale parchetelor.

43. În aplicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 s-a prevăzut eliminarea unor abuzuri care s-au făcut prin posibilitatea dată organelor de urmărire penală de vechea dispoziție. Astfel, s-a eliminat posibilitatea ca organul de urmărire penală să efectueze un act de procedură într-o cauză în care face cercetare *in rem*, respectiv să facă o disjungere cu privire la o faptă care vizează o anume persoană, să înceapă urmărirea într-un dosar nou, fără a-i comunica persoanei vizate actul respectiv, având posibilitatea astfel să se „joace” cu noțiunea de întrerupere a cursului prescripției, putând pune sub acuzare o persoană în mod discreționar și la libera sa alegere în timp.

44. Criticile de neconstituționalitate duc la concluzia că autorii, în loc să păstreze un echilibru între drepturile

inculpatului, ale persoanei vătămate, ale părților civile și ale părților responsabile civilmente, le încalcă, susținând că este în interesul acestora ca o procedură de tragere la răspundere să dureze peste 12 ani, timp în care o persoană suportă un oprobriu ca fiind vinovat, persoana vătămată să nu știe dacă cel vinovat va fi tras sau nu la răspundere, drepturile materiale eventuale să fie obținute foarte târziu și numai într-o anumită măsură. Totodată, se fac referiri la Decizia Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 426—433.

45. Modificarea termenelor de prescripție a răspunderii penale nu constituie o problemă de constituționalitate, ea fiind de competența exclusivă a Parlamentului, în calitatea acestuia de unică autoritate legiuitoare a țării, reglementată la art. 61 alin. (1) din Constituție, și în marja de apreciere prevăzută de acesta. Pentru aceste motive, Curtea Constituțională a conchis că art. 154 alin. (1) lit. b) și c) din lege nu este contrar art. 1 alin. (3), art. 16 alin. (1) și (2), art. 21 alin. (1) și (2) și art. 124 alin. (2) din Constituție.

46. Referitor la criticile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (3) din lege se menționează că instanța constituțională a reținut că reducerea termenului prescripției speciale constituie o opțiune a legiuitorului, exprimată în acord cu politica penală a statului și în marja de apreciere prevăzută la art. 61 alin. (1) din Constituție.

47. Cu privire la critica de neconstituționalitate a art. I pct. 26 [cu referire la art. 269 alin. (4)] din legea contestată se arată că aceasta este inadmisibilă. Prevederile criticate, prin care se reglementează o cauză de nepedepsire a infracțiunii de favorizare a făptuitorului în ceea ce privește activitatea de emitere, aprobare sau adoptare a actelor normative, au fost supuse anterior controlului de neconstituționalitate, iar prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 542—548, Curtea a constatat că obiecțiile formulate sunt neîntemeiate.

48. Cu privire la critica de neconstituționalitate a art. I pct. 31 [cu referire la art. 290 alin. (3)] și pct. 32 [cu referire la art. 292 alin. (2)] din legea contestată se arată că aceasta este inadmisibilă, nefiind motivată.

49. Se mai arată că propunerea de modificare a art. 290 alin. (3) s-a impus deoarece este necesar ca imunitatea absolută a „denunțatorului” să fie cenzurată de lege. Astfel, GRECO, în raportul de conformitate (a treia rundă pentru România, adoptat la 7 decembrie 2012 și publicat la 11 februarie 2013), a constatat că: „Un element de constrângere sau victimizare a denunțatorului pare să lipsească în majoritatea cazurilor și aspectul că de obicei fapta este raportată după mai multe luni sau ani de la comitere ridică serioase semne de întrebare asupra necesității acordării imunității judiciare unei persoane care a contribuit la perpetuarea culturii infracționale. Același lucru se aplică și la problema folosului necuvenit, care este restituit în mod sistematic în practică. Această împrejurare doar crește riscul de folosire greșită a dispozițiilor referitoare la regretul efectiv.” În concluzie, GRECO a apreciat că „autoritățile au analizat implementarea mecanismului regretului efectiv, dar este regretabil că nu s-au luat măsuri ulterioare pentru a revizui nepedepsirea automată, pentru a clarifica condițiile în care poate fi invocată apărarea regretului efectiv și pentru a se abroga restituirea folosului necuvenit în asemenea cazuri”.

50. Se apreciază că prezenta modificare are ca scop exonerarea de răspundere a făptuitorului doar dacă denunță fapta sa de corupție în termen de un an de la comitere, iar dacă o denunță după acest termen să nu mai beneficieze de exonerarea de răspundere penală. Chiar și în aceste condiții, Curtea Constituțională a constatat constituționalitatea soluției stabilite de legiuitor pe același temei de drept, în Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 591—594.

51. Cu privire la critica de neconstituționalitate a art. I pct. 33 [cu referire la abrogarea art. 298] din legea contestată se apreciază că este inadmisibilă, pentru considerentele expuse

anterior. Astfel, aceeași soluție legislativă, în exact aceeași formulare, a mai fost supusă controlului de constituționalitate, prin raportare la aceleași critici, iar Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 639—643, le-a respins ca fiind neîntemeiate.

52. Se susține că norma de dezincriminare criticată nu afectează valori fundamentale ale societății, lipsa prevederilor art. 298 din Legea nr. 268/2009 nefiind de natură a încălca drepturi sau libertăți fundamentale, iar măsura a fost adoptată în acord cu politica penală a statului și în marja de apreciere în materie penală a Parlamentului. Totodată, abrogarea acestei soluții normative este motivată de evitarea unui paralelism legislativ cu celelalte mijloace de răspundere în fața legii, respectiv răspunderea administrativă, disciplinară, civilă și delictuală, și de asigurarea tutelei administrative pe care statul o are asupra funcționarilor săi.

53. Cu privire la critica de neconstituționalitate a art. II din legea contestată se arată că este inadmisibilă și, deci, nu poate fi reținută, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale (a se vedea, de asemenea, Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018). Deși autorii criticii consideră că infracțiunea prevăzută la art. 132 din Legea nr. 78/2000 este o infracțiune asimilată celor de corupție, prin modul de incriminare, este o formă specială a infracțiunii de abuz în serviciu. Nu se indică prevederile constituționale care au fost încălcate. Mai mult, autorii sesizării confirmă eroarea juridică introdusă în Legea nr. 78/2000 prin includerea unei forme a infracțiunii de serviciu, și nu de corupție.

54. Se arată că, în prezent, Codul penal prevede doar 4 infracțiuni de corupție: darea de mită, luarea de mită, traficul de influență și cumpărarea de influență. Infracțiunea de abuz în serviciu, introdusă în anul 1950, este necunoscută în dreptul penal apusean, acolo unde răspunderea penală este incriminată doar pentru abuzul de putere. Nici abuzul în serviciu și nici abuzul de putere nu sunt recunoscute ca fiind infracțiuni de corupție, astfel încât introducerea în cuprinsul Legii nr. 78/2000 a art. 132, considerat a reglementa infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, nu poate subzista, ea putând fi, eventual, o formă agravantă a unei infracțiuni de drept comun.

55. Motivarea că s-au eliminat forma agravantă a abuzului în serviciu și forma asimilată infracțiunilor de corupție fără studiu de impact și fără motivare rezonabilă este o motivare generală, fără o caracteristică pentru infracțiunea analizată. Reținându-se că infracțiunea prevăzută la art. 132 din Legea nr. 78/2000 este o formă a infracțiunii de abuz în serviciu, în practică și în teorie există dezbateri și soluții diferite cu privire la existența infracțiunii după ce Curtea Constituțională, în Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 și Decizia nr. 518 din 6 iulie 2017, a reținut în considerare că definirea acesteia nu îndeplinește condițiile de constituționalitate nici cu privire la normele ce sunt încălcate, nici la intensitatea faptelor. Astfel, în raport cu dispozițiile art. 147 din Constituție, pentru a nu transforma Curtea Constituțională sau instanțele de judecată în legiuitor, se consideră că infracțiunea nu mai poate produce efecte, în situațiile în care considerentele deciziei sunt obligatorii alături de dispozitiv. Chiar dacă Parlamentul nu a modificat textul de lege, instanța de judecată poate să aplice în soluțiile pronunțate prevederile dispozitivului deciziei Curții Constituționale. În mod firesc, până la modificarea de către Parlament a prevederilor articolelor din Codul penal, se impune abrogarea art. 132 din Legea nr. 78/2000.

56. Mai mult, se mai arată că obiecția de neconstituționalitate nu este motivată, aspect care atrage inadmisibilitatea acesteia.

57. Subsecvent, cu privire la criticile referitoare la garantarea ordinii și siguranței publice prin intermediul obligației statului de a stabili un regim sancționator echitabil și proporțional, ținând cont atât de interesul particularilor aflați sub incidența legii penale, cât și de interesul general al societății, se precizează că

soluția legislativă adoptată de Parlament se află în marja echității invocate de către autorii sesizării, aceasta fiind în acord cu politica penală a statului și cu scopurile urmărite prin legislația penală. Se arată că Parlamentul este suveran să o stabilească și să adopte măsurile legislative necesare în calitatea sa de legiuitor primar.

58. **Președintele Senatului** solicită Curții Constituționale să constate netemeinicia obiecției de neconstituționalitate și, în consecință, să o respingă.

59. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă aduse legii examinate referitoare la nerespectarea termenului procedural de 5 zile prevăzut în art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, cu consecința încălcării art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, se arată că acestea sunt neîntemeiate. În practica parlamentară sunt situații când un proiect de lege este înscris în ordinea de zi a plenului și supus dezbaterii acestuia chiar în ziua depunerii raportului întocmit de comisia parlamentară sesizată în fond.

60. O altă critică de neconstituționalitate extrinsecă privește neîntocmirea de către inițiatorii propunerii legislative a studiilor de impact în legătură cu modificările propuse pentru Codul penal, ceea ce ar reprezenta, așa cum se arată în sesizare, o încălcare clară a Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care determină, la rândul ei, încălcarea art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție. Se arată că și această critică este lipsită de fundament. Normele de tehnică legislativă nu au relevanță constituțională prin ele însele, ci numai în situația în care nerespectarea lor afectează constituționalitatea procesului legislativ. Este adevărat că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a infirmat constituționalitatea unor prevederi legale care au fost dezbătute cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000 care impun Camerelor legislative să adopte un proiect de lege sau o propunere legislativă cu un conținut normativ clar și previzibil pentru orice destinatar al său. În cazul legii aflate pe rolul Curții Constituționale nu sunt însă formulate critici care să vizeze lipsa de claritate sau de previzibilitate a unor dispoziții legale, ci doar lipsa unor studii de impact.

61. Se subliniază că există o bogată jurisprudență constituțională care vizează aspecte ale respectării/nerespectării normelor de tehnică legislativă, iar Curtea Constituțională a pronunțat numeroase decizii prin care a subliniat cazurile în care normele de tehnică legislativă capătă relevanță constituțională. În Decizia nr. 22 din 20 ianuarie 2016, Curtea Constituțională a statuat expres că respectarea prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative se constituie într-un veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art. 1 alin. (5) din Constituție. Concret, este vorba despre dispoziții legale lipsite de previzibilitate sau claritate. În cauza de față nu se invocă însă lipsa de claritate sau de previzibilitate a legii criticate, ci doar lipsa unor studii de impact social, prevăzute de art. 30 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, care, potrivit art. 33 alin. (1) din aceeași lege, au ca scop estimarea costurilor și beneficiilor aduse în plan economic și social prin adoptarea unui proiect de lege. Întrucât legea criticată are ca obiect de reglementare, în principal, punerea de acord a unor prevederi ale Codului penal, declarate anterior ca fiind neconstituționale, cu prevederile Legii fundamentale, precum și cu unele directive ale Uniunii Europene, nu se mai pune problema unor studii de impact.

62. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă aduse legii examinate se arată că acestea nu sunt obiecții care vizează în mod direct încălcarea unor dispoziții cuprinse în Constituție, ci opțiuni legislative ale semnatarii sesizării, aflate în concurență cu cele adoptate de Parlament. Modificările și completările aduse Codului penal prin legea criticată sunt măsuri de politică penală adoptate de forul legislativ prin prisma unor

decizii ale Curții Constituționale și pentru punerea de acord a unor texte din legislația penală cu directive ale Uniunii Europene. Prin criticile aduse legii aflate pe rolul Curții Constituționale, autorii obiecției de neconstituționalitate își exprimă dezacordul cu soluțiile legislative preconizate de aceasta și propun, indirect, propriile opțiuni de politică penală.

63. Prin urmare, se solicită constatarea faptului că motivele de neconstituționalitate intrinsecă susținute în sesizarea pe care Curtea Constituțională urmează să o soluționeze reprezintă, de fapt, suportul unor proceduri prin care cele două grupuri politice intenționează să frâneze procesul legislativ în materie penală promovat de actuala majoritate parlamentară.

64. **Guvernul** nu a comunicat punctul său de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

65. Pe rol se află și soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, obiecție formulată de Președintele României.

66. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.758 din 10 mai 2019 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.306A/2019.

67. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate** se susține că în procedura reexaminării legii — deschisă potrivit art. 147 alin. (2) din Constituție — Parlamentul a adoptat legea criticată cu depășirea limitelor fixate prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018. Astfel, cu ocazia punerii de acord a unora dintre dispozițiile legii, declarate neconstituționale, cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, Parlamentul, pe de o parte, și-a ignorat obligația constituțională de a pune de acord textele din legea criticată cu decizii anterioare ale Curții Constituționale, aspect ce contravine dispozițiilor art. 147 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 147 alin. (1) și alin. (4) din Constituție, iar, pe de altă parte, în procedura punerii de acord nu a realizat corelările necesare, adoptând reglementări ce contravin principiului legalității, fiind astfel încălcate prevederile art. 147 alin. (2) prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constituție.

68. Cu privire la încălcarea art. 147 alin. (2) din Constituție prin raportare la art. 147 alin. (1) și alin. (4) din Constituție se arată că legea criticată a fost adoptată în vederea punerii de acord a prevederilor Legii nr. 286/2009 privind Codul penal cu o serie de decizii ale Curții Constituționale, precum și în vederea transpunerii în legislația națională a Directivei 2016/343/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale și a Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană. Se susține că, în ceea ce privește necesitatea punerii de acord a prevederilor Legii nr. 286/2009 privind Codul penal cu o serie de decizii ale Curții Constituționale, Parlamentul a avut în vedere următoarele decizii ale instanței constituționale: Decizia nr. 265 din 6 mai 2014, Decizia nr. 68 din 27 februarie 2017, Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016, Decizia nr. 368 din 30 mai 2017, Decizia nr. 11 din 15 ianuarie 2015, Decizia nr. 508 din 7 octombrie 2014, Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017 și Decizia nr. 732 din 16 decembrie 2014.

69. Se susține că, în procesul de reexaminare a legii, Parlamentul avea obligația constituțională de a se limita la reluarea procesului legislativ de reexaminare numai cu privire la dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale de către Curtea Constituțională, aspect care nu s-a concretizat în cauza de față.

70. În acest sens, se arată că art. I pct. 5 [cu referire la modificarea art. 35 alin. (1)] din legea în forma sa inițială a fost eliminat în totalitate, deși, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, Curtea Constituțională a efectuat controlul de

constituționalitate numai asupra dispozițiilor art. I pct. 5 [cu referire la art. 35 alin. (1) fraza a doua] din lege. Curtea a constatat, în raport cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, că reglementarea, prin art. I pct. 5 [cu referire la art. 35 alin. (1) fraza a doua] din lege, a condiției unicității subiectului pasiv în cazul infracțiunilor continuate săvârșite contra persoanei contravine Deciziei Curții Constituționale nr. 368 din 30 mai 2017. Prin urmare, Parlamentul nu trebuia să elimine întreg art. I pct. 5 [cu referire la art. 35 alin. (1)] din legea în forma sa inițială.

71. De asemenea se arată că eliminarea intervenției legislative asupra textului art. 35 alin. (1) din Codul penal echivalează cu încălcarea obligației Parlamentului de a pune de acord acest text cu Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 în condițiile în care punerea de acord a legislației penale cu deciziile instanței constituționale a reprezentat un aspect asumat public, atât pe plan intern, cât și european, și a constituit una dintre rațiunile inițiativei legislative.

72. Eliminarea din legea criticată a formulei redacționale inițiale a art. 35 alin. (1) fraza întâi nu răspunde imperativului corelării legii reexaminată cu cele două decizii ale instanței constituționale și, pe cale de consecință, nici cu Constituția. Formula redacțională inițială a art. 35 alin. (1) fraza întâi se încadra în coordonatele trasate în Decizia nr. 368 din 30 mai 2017. Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 viza doar art. 35 alin. (1) fraza a doua. Altfel spus, suprimarea în integralitate a voinței legiuitorului exprimate în varianta inițială a legii — ce urmărea punerea de acord a definiției infracțiunii continuate cu Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 — echivalează nu numai cu o depășire a limitelor Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, dar și cu nerespectarea obligației constituționale a Parlamentului de a opera, cu prilejul reexaminării legii, acele intervenții impuse cu evidență de necesitatea conformității acelor dispoziții/sintagme declarate neconstituționale cu normele Constituției.

73. În concluzie, se consideră că, în acest caz, Parlamentul avea deschisă calea reexaminării doar în ceea ce privește dispozițiile cuprinse în fraza a doua a art. 35 alin. (1), acesta neputând efectua modificări în privința primei fraze a alin. (1) al art. 35, care corespundea celor statuate prin Decizia nr. 368 din 30 mai 2017.

74. Cu privire la art. I pct. 6 [cu referire la modificarea art. 39 alin. (1) lit. b), c) și e)] din legea în forma anterioară controlului de constituționalitate se arată că în procedura de punere de acord a legii cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, legiuitorul nu trebuia să elimine și modificarea adusă art. 39 alin. (1) lit. e), ci să o păstreze cu trimiterea realizată la lit. c). Eliminând din textul legii această literă, legiuitorul a depășit limitele reexaminării, încălcând art. 147 alin. (2) din Constituție, prin revenirea la textul aflat în vigoare, și anume: „e) *când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amendă se aplică pedeapsa închisorii conform lit. b), la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii conform lit. c)*”. Astfel, în cazul prevăzut de lit. e), în aplicarea cumulului juridic, se revine la obligația aplicării în întregime a pedepsei amenzii conform lit. c), depășindu-se limitele reexaminării și reglementându-se o normă neclară: pe de o parte, obligația de aplicare „în întregime” a pedepsei amenzii, conform lit. c), dar, pe de altă parte, reglementarea unui spor facultativ de o treime din pedeapsa cea mai grea.

75. În aceste condiții, revenirea la norma aflată în vigoare, prin depășirea limitelor reexaminării, face ca norma să fie inaplicabilă, făcându-se trimitere la aplicarea „în întregime” a unei pedepse, în condițiile în care sporul adăugat pedepsei celei mai grele este unul facultativ.

76. Se susține că aceleași critici sunt aplicabile și în ceea ce privește modul în care dispozițiile art. I pct. 28 din forma anterioară a legii supuse controlului de constituționalitate au fost puse de acord cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018. În

forma adoptată prin legea criticată, dispozițiile art. I pct. 28 [cu referire la art. 159¹ — neconstituțional în ceea ce privește sintagma „până la pronunțarea unei hotărâri definitive”] nu se mai regăsesc, în urma reexaminării Parlamentul eliminând în totalitate reglementarea privind acordul de mediere, deși, potrivit Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, ar fi trebuit să modifice respectivele dispoziții numai în sensul stabilirii ca termen-limită pentru încheierea acordului de mediere momentul citirii actului de sesizare a instanței. Or, eliminarea întregului art. I pct. 28 din legea criticată contravine prevederilor art. 147 alin. (2) coroborate cu cele ale alin. (1) și (4) ale aceluiași articol.

77. Se arată că aceleași critici sunt aplicabile și în ceea ce privește modul în care dispozițiile art. I pct. 50 [cu referire la art. 297] din forma anterioară a legii supuse controlului de constituționalitate au fost puse de acord cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018. Astfel, în cadrul procedurii de punere de acord a legii cu Decizia Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018, Parlamentul a eliminat cu totul intervenția legislativă asupra art. 297 din Codul penal, deși prin Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 instanța constituțională a statuat că dispozițiile art. 297 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”. Se fac trimiteri la Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 și la Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, concluzionându-se că eliminarea în integralitate a intervenției legislative asupra art. 297 din Codul penal contravine art. 147 alin. (2) prin raportare la alin. (1) și alin. (4) ale aceluiași articol din Constituție.

78. Pe de altă parte, art. II din legea criticată (fost art. III din forma anterioară supusă controlului anterior de constituționalitate) abrogă art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, care avea același conținut. Deși prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 Curtea Constituțională, din perspectiva criticilor de neconstituționalitate extrinsecă, a stabilit că adoptarea art. III [cu referire la art. 13² din Legea nr. 78/2000] din lege este constituțională, nefiind încălcate prevederile art. 1 alin. (3) și ale art. 64 alin. (4) din Constituție, a reținut un raport de complementaritate între art. 13² din Legea nr. 78/2000 și art. 297 din Codul penal referitor la infracțiunea de abuz în serviciu. Astfel, sunt coroborate Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragraful 213, și Decizia nr. 458 din 22 iunie 2017 și se susține că, datorită raportului de complementaritate fixat de Curtea Constituțională între art. 13² din Legea nr. 78/2000 și art. 297 din Codul penal referitor la infracțiunea de abuz în serviciu, a necesității asigurării unei protecții sporite a valorilor sociale, precum și a necesității existenței unor pârghii legale de natură a descuraja încălcarea unor asemenea valori [ansamblul considerentelor de la paragrafele 621—626 ale Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018], soluția abrogării art. 13² din Legea nr. 78/2000 contravine art. 147 alin. (2) prin raportare la alin. (1) și (4) ale aceluiași articol din Constituție.

79. În plus, dacă din rațiuni de corelare legislativă, în măsura în care se aducea vreo modificare art. 297 din Codul penal, aflat în legătură directă cu o normă de incriminare dintr-o altă lege cu dispoziții penale — art. 13² din Legea nr. 78/2000 — s-ar fi putut găsi vreo justificare pentru soluția abrogării art. 13² din Legea nr. 78/2000, în condițiile eliminării oricărei intervenții asupra art. 297 din Codul penal, soluția abrogării nu numai că nu își mai găsește vreo justificare, însă lipsește statul de o pârghie legală importantă care să descurajeze încălcarea îndatoririlor de serviciu atunci când funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, ceea ce, prin amploarea sa, poate reprezenta chiar o amenințare la adresa statului de drept.

80. Mai mult, având în vedere că art. 13² din Legea nr. 78/2000 face parte dintr-o lege cu dispoziții penale speciale menite să combată fenomenul corupției, norma de

dezincriminare cuprinsă în art. II din legea criticată afectează valori fundamentale ale societății și a fost adoptată cu încălcarea marjei de apreciere a Parlamentului, conferită de art. 61 alin. (1) din Constituție. În acest sens, se realizează o trimitere la Decizia nr. 584 din 25 septembrie 2018, paragrafele 65 și 67—72.

81. Cu privire la încălcarea art. 147 alin. (2) din Constituție prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constituție se arată că reluarea procesului legislativ de reexaminare se limitează numai cu privire la dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale de către Curtea Constituțională [Decizia nr. 551 din 16 decembrie 2004 și Decizia nr. 75 din 30 ianuarie 2019, paragraful 48]. Parlamentul poate modifica și alte prevederi legale decât cele constatate ca fiind neconstituționale, numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării, și, în măsura în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii, ca operațiune de tehnică legislativă, fără a putea aduce alte modificări de substanță legii în cauză [Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, paragraful 187]. Punerea de acord a legii cu decizia Curții Constituționale nu poate face abstracție de rolul și competențele Parlamentului, care poate adopta oricare dintre aceste soluții cu privire la textele declarate neconstituționale, fără a depăși cele statuate expres prin dispozitivul și considerentele deciziei Curții Constituționale. În același timp, cu privire la normele declarate parțial neconstituționale, Parlamentul are „o marjă de discreționaritate limitată”, iar intervenția acestuia asupra textelor respective trebuie să fie analizată strict din perspectiva considerentelor deciziei Curții Constituționale. În sensul celor menționate, se invocă și Decizia Plenului nr. I din 17 ianuarie 1995. În conformitate cu rolul Curții Constituționale și cu valențele controlului de constituționalitate, așa cum l-a instituit legiuitorul constituent derivat, acest proces implică în mod obligatoriu o conduită loială din partea Parlamentului și o analiză aplicată și responsabilă a tuturor textelor declarate neconstituționale, prin raportare la considerentele deciziei, în caz contrar o asemenea conduită putând să echivaleze chiar cu o înfrângere a caracterului obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

82. Astfel, ori de câte ori în considerentele deciziei s-a susținut necesitatea reglementării unei clarificări sau completări a normei, opțiunea eliminării integrale a textelor declarate doar parțial neconstituționale contravine considerentelor deciziei. Or, din perspectiva considerentelor Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018 și a conținutului legii criticate, reiese faptul că autoritatea legiuitoare s-a comportat ca și când nu ar fi fost în procedura punerii de acord a legii cu decizia Curții Constituționale, ci în procedura obișnuită/comună de legiferare.

83. În acest context, se arată că art. I pct. 15 [cu referire la art. 100 alin. (1) lit. b)—d)] și pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (2)] din legea criticată contravin dispozițiilor art. 147 alin. (2) și ale art. 1 alin. (5) din Constituție. Prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea art. I pct. 21 cu referire la art. 100 alin. (1) lit. d). În urma reexaminării, la art. I pct. 15 din legea criticată se prevede că art. 100 se modifică. Cu ocazia reexaminării, contrar art. 59 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, Parlamentul a optat pentru înlocuirea dispoziției declarate neconstituțională cu forma în vigoare a normei juridice, astfel că, în realitate, nu a avut loc o modificare legislativă. În plus, reluarea dispozițiilor în vigoare s-a realizat și în ceea ce privește lit. b) și lit. c) ale alin. (1) al art. 100 din Codul penal.

84. Același procedeu a fost utilizat și cu privire la art. I pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (2)] din legea criticată. Astfel, respectarea normelor de tehnică legislativă impunea ca, în situația în care textele rezultate în urma punerii de acord cu decizia Curții sunt identice cu cele în vigoare, Parlamentul să

elimine din conținutul normativ al legii respective intervenții. În consecință, menținerea acestor dispoziții redundante contrare și normelor de tehnică legislativă echivalează cu încălcarea prevederilor art. 1 alin. (5) și ale art. 147 alin. (2) din Constituție. În plus, în forma legii rezultată în procedura punerii de acord cu decizia Curții Constituționale, dispozițiile art. 155 alin. (1) nu au fost corelate cu cele ale art. (2) — care făceau referire la persoană, și nu la faptă, contrar Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 414—423. În acest sens, se consideră că termenul prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză, ce trebuie comunicat suspectului sau inculpatului, fără a mai fi necesară referirea la persoană, termenele de prescripție fiind reglementate la art. 154 din Codul penal, în funcție de natura și gravitatea pedepselor prevăzute de lege pentru infracțiunile în cazul cărora se aplică. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, considerentele deciziilor instanței de contencios constituțional au aceeași forță obligatorie ca și dispozitivul. Or, Parlamentul, în procedura deschisă potrivit art. 147 alin. (2) din Constituție, a operat modificări în conținutul normativ al art. 155 din Codul penal, cu ignorarea considerentelor Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 419 și 421.

85. Se arată că art. I pct. 16 [cu referire la art. 112¹ alin. (1)] din legea criticată modifică doar art. 112¹ alin. (1) din Codul penal, ceea ce contravine art. 147 alin. (2) și art. 1 alin. (5) din Constituție. Astfel, în forma supusă inițial controlului de constituționalitate se intervenea asupra acestui text din Codul penal la art. I pct. 22. Prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, Curtea Constituțională a constatat că sintagma „*probele administrate*” din cuprinsul formei preconizate a art. 112¹ alin. (2) lit. b) din Codul penal este neconstituțională, iar dispozițiile formei preconizate a art. 112¹ alin. (2) lit. a) din Codul penal sunt constituționale. În urma reexaminării, Parlamentul a eliminat însă întregul alineat (2) al art. 112¹ din Codul penal, cu depășirea limitelor fixate prin această decizie, ceea ce contravine art. 147 alin. (2) din Constituție. În plus, renunțarea la intervenția asupra dispozițiilor art. 112¹ alin. (2) lit. b) din Codul penal corelativ cu eliminarea enumerării infracțiunilor din cuprinsul alin. (1) al art. 112¹ din Codul penal conduce la impredictibilitatea și neclaritatea formei în vigoare a lit. b) a alin. (2). Se susține că, fiind eliminată enumerarea infracțiunilor de la alin. (1), sintagma „activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1)” din conținutul lit. b) a alin. (2) devine implicit golită de conținut. În plus, cerința de la lit. b), reprezentând o condiție cumulativă pentru dispunerea confiscării extinse, face ca, în realitate, această măsură să nu mai poată fi dispusă, judecătorul neavând posibilitatea aprecierii cu privire la natura activităților infracționale. În consecință, lipsa de claritate a normei de la art. I pct. 16 și impredictibilitatea acesteia încalcă art. 1 alin. (5) și art. 147 alin. (2) din Constituție.

86. În considerarea argumentelor expuse, Președintele României solicită admiterea obiecției de neconstituționalitate și constatarea neconstituționalității dispozițiilor criticate din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

87. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

88. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

89. Se arată că, potrivit art. 147 alin. (2) din Constituție, în cazurile de neconstituționalitate care privesc legile înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia

Curții Constituționale. Este opțiunea Parlamentului modul în care înțelege să se pronunțe asupra textelor supuse procedurii de reexaminare. O parte pot fi adoptate printr-un proiect de lege, o parte pot fi lăsate pentru a fi adoptate într-o altă etapă, pentru situațiile în care se impun dezbateri ample sau nu există un consens deplin. Din analiza textelor invocate, precum și a raportului întocmit în urma dezbaterilor din cadrul Comisiei speciale, rezultă că parlamentarii și-au îndeplinit obligațiile constituționale în sensul pronunțării asupra modificărilor ce urmau a fi efectuate după pronunțarea deciziei Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018. Se evidențiază faptul că, atât în cadrul ședinței Comisiei speciale, cât și a plenului Camerei Deputaților și a Senatului, au fost organizate dezbateri generale și dezbateri pe articole, în cadrul cărora reprezentanții grupurilor parlamentare au avut posibilitatea de a-și expune punctele de vedere cu privire la procedura reexaminării asupra acestei legi și de a depune eventuale amendamente. Prin nedeplinirea amendamentelor de către o parte din membrii Comisiei la propunerile formulate ca urmare a Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, propuneri care vizau analizarea în cadrul Comisiei doar a modificărilor declarate constituționale și a modificărilor necontestate la Curtea Constituțională în termenele prevăzute de lege, prezenta lege de modificare a Codului penal nu a prevăzut eventualele modificări la textele declarate neconstituționale parțial sau în totalitate. Față de votul din Comisie și din plen, rezultă fără niciun dubiu că voința parlamentarilor a fost ca textele declarate neconstituționale invocate de Președintele României în prezenta sesizare de neconstituționalitate să fie modificate ulterior, într-o altă procedură.

90. Cu privire la critica de neconstituționalitate potrivit căreia a fost eliminată în integralitate modificarea alin. (1) al art. 35, deși neconstituționalitatea viza doar fraza a doua a acestui articol, se arată că numai parlamentarii au dreptul să se pronunțe, astfel încât pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 147 din Constituție nu subzistă, pentru că în procedura de reexaminare toți membrii comisiei au analizat, au dezbătut și au acceptat o anume soluție. Mai mult, nici în cadrul dezbaterilor din plenul celor două Camere nu a fost depus sau susținut vreun amendament de modificare a propunerii Comisiei.

91. În procedura parlamentară a reexaminării, atât plenul Senatului, cât și cel al Camerei Deputaților au votat, cu majoritatea cerută de dispozițiile art. 76 alin. (1) din Constituție, în sensul eliminării prevederilor care au fost declarate neconstituționale. În acțiunea Parlamentului de punere de acord a prevederilor declarate neconstituționale cu decizia forului constituțional, Camerele legiuitoare au posibilitatea și, totodată, competența materială de a hotărî în privința măsurilor legislative dispuse, care trebuie să fie adecvate obiectului de reglementare al legii și realizării obiectivului major al acesteia. În ceea ce privește apărarea prin mijloace de drept penal a ordinii constituționale, Parlamentul are plenitudine de apreciere, iar Curtea Constituțională nu are competența de a impune Parlamentului o anumită conduită legislativă. Acesta din urmă este obligat să îndepărteze din fondul legislativ prevederile constatate ca fiind neconstituționale, iar modalitatea prin care asigură această finalitate este la latitudinea sa. Astfel, poate opta pentru soluția de reformulare a dispoziției constatate neconstituțională (adică modificarea normei juridice în sens tehnico-legislativ), de eliminare a acesteia (echivalentă renunțării la modificarea propusă) sau de abrogare a prevederilor legale în vigoare, acolo unde este cazul.

92. În ceea ce privește susținerea potrivit căreia legiuitorul nu trebuia să elimine și modificarea adusă art. 39 alin. (1) lit. e) din Codul penal, ci să o păstreze cu trimiterea realizată la lit. c), se arată că, expresie a prevederilor art. 147 alin. (4) teza a doua din Legea fundamentală, care consacră caracterul general

obligatoriu al deciziilor Curții, Parlamentul a decis ca punerea de acord cu Decizia Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018 să se realizeze în sensul excluderii din cuprinsul legii a prevederilor declarate neconstituționale, eliminând în acest mod prevederile art. 39 alin. (1) lit. b) și lit. e), astfel cum au fost formulate în legea dedusă anterior controlului de constituționalitate, cu consecința menținerii în vigoare a conținutului normativ al literelor respective. Pe cale de consecință, din punct de vedere tehnic-legislativ, fostul art. 1 pct. 6 din legea dedusă anterior controlului de constituționalitate a fost reformulat, noul conținut fiind redat la art. 1 pct. 3 din legea examinată. În ceea ce privește aprecierile și temerile exprimate de autorul sesizării cu privire la inaplicabilitatea normei, se susține că acestea sunt lipsite de teme juridic, iar invocarea acestora este irelevantă în stabilirea concordanței normei juridice contestate cu prevederile constituționale. Se subliniază că neconstituționalitatea unui text de lege presupune nerespectarea unor principii ori dispoziții din Constituție, iar eventualul caracter injust al unei dispoziții legislative față de anumite persoane, precum și modalitățile de punere în practică a acesteia nu pot echivala cu neconstituționalitatea măsurii preconizate. Legiuitorul nu poate fi împiedicat să modifice ori să schimbe politica penală a statului, cu condiția ca aceasta să fie corelată cu concepția de ansamblu a Codului penal și să fie în conformitate cu exigențele Constituției. La fel ca în situația modificării art. 35 din Codul penal, în procedura de reexaminare, la propunerea de eliminare nu s-au făcut amendamente, astfel încât, după votul din Comisie și din plenul celor două Camere, în textul în cauză a fost eliminat în forma finală a legii, reținându-se astfel respectarea dispozițiilor art. 61 alin. (1) și art. 69 din Constituție.

93. Cu privire la eliminarea propunerii de modificare a prevederilor art. 159¹, nou-introdus în Legea nr. 286/2009 prin art. 1 pct. 28 din legea în forma în care aceasta a fost dedusă anterior controlului de constituționalitate, se arată că Parlamentul, în acțiunea de punere de acord a prevederilor declarate neconstituționale cu decizia forului constituțional, are posibilitatea, respectiv competența materială de a hotărî în privința măsurilor legislative dispuse, care trebuie să fie adecvate obiectului principal de reglementare a legii, respectiv realizării obiectivului major al acesteia, cu respectarea atât a libertății individuale a infractorului, cât și a drepturilor și libertăților fundamentale ale celorlalte persoane. În ceea ce privește apărarea prin mijloace de drept penal a ordinii constituționale, Parlamentul are plenitudine de apreciere, iar interpretarea potrivit căreia Curtea Constituțională ar putea impune acestuia o anumită conduită legislativă excedează competențelor forului constituțional și, implicit, cadrului normativ constituțional. Parlamentul este obligat, conform art. 147 alin. (2) din Constituție, să îndepărteze din fondul legislativ prevederile constatate ca fiind neconstituțională, iar modalitatea prin care asigură această finalitate este la latitudinea sa. În situația examinată legiuitorul putea opta pentru soluția de reformulare a dispoziției constatate neconstituțională, în ceea ce privește sintagma „*până la pronunțarea unei hotărâri definitive*”, sau aceea de eliminare a sintagmei declarate neconstituțională, iar în măsura în care conținutul dispoziției normative rezultate nu mai corespundea obiectivului reglementării, măsura a echivalat din punct de vedere tehnico-legislativ cu eliminarea textului propus anterior, echivalent renunțării la acesta. Ca și în celelalte cazuri, analizate anterior, propunerea de eliminare a întregului art. 159¹ nu a fost contestată nici în cadrul lucrărilor Comisiei și nici în cadrul dezbaterilor din plenul celor două Camere.

94. Cu privire la critica de neconstituționalitate ce privește lipsa punerii de acord a dispozițiilor art. 297 din Codul penal cu cele stabilite în jurisprudența Curții Constituționale se arată că, în urma declarării neconstituționalității art. 1 pct. 50 din forma inițială a legii (cu referire la modificarea art. 297 din Codul penal)

prin intermediul Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, a fost deschisă de drept procedura complementară de reexaminare a acestei prevederi de către Parlament pentru punerea de acord a prevederilor neconstituționale cu decizia Curții Constituționale, conform art. 147 alin. (2) din Constituție. În aplicarea dispozițiilor art. 147 alin. (2) din Constituție, Parlamentul, conform căilor procedurale specifice, a reexaminat dispozițiile declarate neconstituționale pentru a fi puse de acord cu decizia Curții Constituționale. În cadrul acestui demers, prin exercitarea în calitate de unică autoritate legiuitoare a prerogativelor și competențelor sale exclusive de a identifica și edicta soluții normative, cu respectarea exigențelor constituționale, în acord cu realitățile prezente ale societății, Parlamentul avea de ales între două situații: fie de a elimina definitiv din corpul legii dispozițiile declarate neconstituționale, făcând și convenita corelare cu celelalte texte ce au o legătură indisolubilă cu acestea, fie de a înlocui dispozițiile declarate neconstituționale cu altele noi.

95. În prima ipoteză, asupra dispozițiilor declarate neconstituționale și eliminate din corpul legii, evident că nu mai pot fi formulate obiecții de neconstituționalitate, deoarece obiectivul controlului de constituționalitate a fost atins, dat fiind faptul că reglementarea adoptată afectată de vicii de neconstituționalitate a fost exclusă și astfel aceasta nu mai are posibilitatea de acces în sistemul normativ curent/dreptul pozitiv și ca atare nu mai poate pune în pericol și afecta arhitectura constituțională și buna funcționare și aplicare a normelor de conduită generală prescise la nivelul întregii societăți. Cu alte cuvinte, nimeni nu mai poate aprecia un caracter de constituționalitate/neconstituționalitate după eliminarea unei dispoziții viciate din corpul actului normativ, eliminarea fiind o consecință a aprecierii oportunității normative (chestiune aflată în exclusivitate la nivelul Parlamentului, nici măcar Curtea neputând obliga la această măsură; instanța de contencios constituțional poate să facă acest lucru doar în cazul în care legea este viciată în ansamblu, obligând astfel Parlamentul să respingă legea și să înceteze procesul legislativ, ulterior acesta din urmă apreciind dacă va relua în cadrul unui nou proces legislativ dezbaterile respectivelor soluții normative de fond) și eventual putând face obiectul unei cereri de reexaminare a legii (aceasta prin natura sa vizând expres solicitarea Parlamentului de a realiza o reexaminare a aprecierii oportunității avute în vedere în faza de legiferare ce a produs respectivul act normativ) și în niciun caz obiectul unei analize a constituționalității.

96. În cea de-a doua ipoteză, în cazul înlocuirii dispozițiilor declarate neconstituționale cu altele, legea căpăta un conținut nou, astfel încât, în baza art. 146 lit. a) din Constituție, subiectele de sezină pot formula obiecții de neconstituționalitate. Această a doua ipoteză deschide practic calea unei noi sesizări de neconstituționalitate asupra căreia Curtea trebuie să se pronunțe.

97. Cu privire la eliminarea în integralitate a modificărilor intervenite la art. 297 din Codul penal se arată că instanța constituțională s-a pronunțat prin două decizii, Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 și Decizia nr. 518 din 6 iulie 2017, considerând că, în raport cu sesizările formulate, se impune admiterea contestațiilor cu privire la neconstituționalitatea termenului de „acte” în loc de „lege”. Se susține că, în cuprinsul considerentelor, care fac parte integrantă din decizie și sunt obligatorii, s-a menționat în mod expres că întregul art. 297 din Codul penal este deficitar sub aspect constituțional nefăcându-se o delimitare în privința altor răspunderi, a lipsei unei intensități, astfel încât, în mod normal, întreg textul urma să fie supus modificării. De la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei și până în prezent nu s-a reușit punerea de acord și găsirea unei soluții de consens privind conținutul acestui articol.

98. În ceea ce privește „proveniența” infracțiunii, aceasta a fost introdusă în anul 1950, este necunoscută în dreptul penal apusean, acolo unde răspunderea penală este incriminată doar pentru abuzul de putere. Anterior pronunțării Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, în cadrul dezbaterilor în Comisie au existat mai multe propuneri care urmau să pună în aplicare considerentele Deciziei nr. 405 din 15 iunie 2016. Se arată că, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, s-a reținut că textul art. 297 ar fi parțial neconstituțional și, în aceste condiții, în procedura reexaminării, având în vedere pozițiile contradictorii, în cadrul Comisei s-a făcut propunerea de eliminare a modificărilor art. 297 din Codul penal, propunere adoptată în unanimitate de membrii Comisei. Și în cadrul dezbaterilor din plenul celor două Camere s-a considerat că soluția eliminării este cea mai oportună în acest moment, raportat la divergențele de opinii și lipsa consensului cu privire la definirea infracțiunii în cauză, dacă aceasta mai poate fi menținută ca infracțiune de serviciu sau dacă urmează a fi transformată în infracțiune de abuz de putere.

99. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate referitoare la dezincriminarea unor fapte de corupție cu referire la art. 13² din Legea nr. 78/2000 se arată că autorul sesizării aduce critici de neconstituționalitate unei soluții normative care nu a fost supusă procedurii speciale de reexaminare ca urmare a declarării neconstituționalității deoarece, în primul rând, aceste prevederi au fost declarate constituționale, în raport cu criticile formulate, de către Curtea Constituțională în cadrul Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018 la paragraful 213 și la punctul 2 al dispozitivului acestei decizii; iar, în al doilea rând, deoarece Parlamentul nu a operat nicio modificare în cadrul procedurii de reexaminare și punere de acord cu decizia Curții Constituționale asupra textului normativ avut în vedere în cadrul acestui punct al sesizării. Se precizează că soluția normativă nu a suferit intervenții, însă, ca urmare a renumerotării determinate de eliminarea unor soluții legislative neconstituționale din corpul formei inițiale a legii, aceasta a devenit art. II (art. III astfel cum a fost analizată în decizia anterior precizată). În aceste condiții, devin incidente considerentele privitoare la una dintre condițiile de admisibilitate referitoare la sfera de competență a Curții Constituționale expuse de către aceasta din urmă prin Decizia nr. 975 din 7 iulie 2010 și Decizia nr. 334 din 10 mai 2018, și anume că, în ipoteza în care critica autorilor obiecției de neconstituționalitate vizează un text de lege care nu a făcut obiectul reexaminării în sensul art. 147 alin. (2) din Constituție, obiecția de neconstituționalitate nu îndeplinește o condiție de admisibilitate, și anume aceea de a se limita la modificările ce au fost aduse legii în procesul de reexaminare, drept care trebuie respinsă ca inadmisibilă.

100. Curtea a reliefat și reiterat faptul că decizia prin care obiecția de neconstituționalitate este parțial admisă are ca efect deschiderea de drept a procedurii complementare de reexaminare a legii de către Parlament pentru punerea de acord a prevederilor neconstituționale cu decizia Curții Constituționale, conform art. 147 alin. (2) din Constituție. În cadrul acestei proceduri, Parlamentul poate modifica și alte prevederi legale numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării, și, în măsura în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii ca operațiune de tehnică legislativă, astfel că Parlamentul nu are competența constituțională de a modifica prevederile legale constatate ca fiind constituționale, ci poate numai să pună de acord prevederile neconstituționale cu decizia Curții Constituționale. În măsura în care titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale prevăzuți la art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție formulează o obiecție de neconstituționalitate fără a contesta diferența specifică dintre varianta redacțională a legii

reexaminată și cea inițială a legii, Curtea urmează să constate inadmisibilitatea acesteia, sens în care se face trimitere la Decizia nr. 334 din 10 mai 2018. În cazul de față se aduc chiar noi critici pentru o presupusă neconstituționalitate, critici care vizează conținutul normei, deci, cu alte cuvinte, motive intrinseci, deși controlul inițial de constituționalitate (soldat cu respingerea cererii cu privire la această soluție normativă) s-a realizat ca urmare a ridicării unor presupuse motive extrinseci de neconstituționalitate care au fost respinse de Curte.

101. Se susține că, deși se consideră că infracțiunea prevăzută la art. 13² din Legea 78/2000 este o infracțiune asimilată celor de corupție, prin modul de incriminare este o formă specială a infracțiunii de drept comun a abuzului în serviciu. Codul penal prevede doar 4 infracțiuni de corupție: darea de mită, luarea de mită, traficul de influență și cumpărarea de influență. Nici abuzul în serviciu și nici abuzul de putere nu sunt recunoscute ca fiind infracțiuni de corupție, astfel încât introducerea art. 13² în cuprinsul Legii nr. 78/2000, considerată, astfel, infracțiune asimilată infracțiunilor de corupție, nu poate subzista, ea putând fi, eventual, o formă agravantă a unei infracțiuni de drept comun. Motivarea că s-au eliminat forma agravantă a abuzului în serviciu și forma asimilată infracțiunilor de corupție fără o motivare rezonabilă este o motivare generală, fără o caracteristică pentru infracțiunea analizată.

102. Reținându-se că infracțiunea prevăzută la art. 13² din Legea nr. 78/2000 este o formă a infracțiunii de abuz în serviciu, în practică și în teorie există dezbateri și soluții diferite cu privire la existența infracțiunii după ce Curtea Constituțională, în două decizii, Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 și Decizia nr. 518 din 6 iulie 2017, a reținut în considerente că definirea acesteia nu îndeplinește condițiile de constituționalitate nici cu privire la normele ce sunt încălcate, nici la intensitatea faptelor. Astfel, în raport cu dispozițiile art. 147 din Constituție, pentru a nu transforma Curtea Constituțională sau instanțele de judecată în legiuitor, se consideră că infracțiunea nu mai poate produce efecte, în situațiile în care considerentele deciziei sunt obligatorii alături de dispozitiv. O altă teorie consideră că, chiar dacă Parlamentul nu a modificat textul de lege, instanța de judecată poate să aplice în soluțiile pronunțate prevederile dispozitivului deciziei Curții Constituționale.

103. Critica privind lipsirea statului de o pârghie legală importantă care să descurajeze încălcarea îndatoririlor de serviciu atunci când funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, ceea ce, prin amploarea sa, poate reprezenta chiar o amenințare la adresa statului de drept, este nemotivată.

104. Se arată că infracțiunea de abuz în serviciu este o infracțiune de serviciu, supusă mai multor prevederi cu privire la persoana care săvârșește fapta sau faptele care sunt considerate ca fiind penale. În aceste condiții, răspunderea poate fi disciplinară, materială, contravențională, civilă sau, de regulă, de dreptul muncii. A merge pe ideea că trebuie reținută o infracțiune de serviciu neregăsită în codurile penale europene, cu posibilitatea ca aceasta să reprezinte o amenințare la adresa statului de drept, fără a se indica în ce condiții aceasta se poate produce, reprezintă o simplă afirmație nesusținută. Nici motivarea că fenomenul de corupție reprezintă una dintre amenințările la adresa statului de drept nu poate fi primită, în condițiile în care, așa cum s-a arătat, infracțiunea de abuz în serviciu nu este infracțiune de corupție, iar prevederile introduse în art. 13² din Legea nr. 78/2000 nu puteau fi alăturate infracțiunilor de corupție, ci doar ca o formă agravantă în anumite condiții a infracțiunii prevăzute de art. 297 din Codul penal. Prin urmare, se consideră că obiecția de neconstituționalitate, sub acest aspect, este nemotivată și urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, în temeiul art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992.

105. De altfel, cu privire la fondul problemei, soluția de abrogare a art. 13² din Legea nr. 78/2000 se încadrează în competența exclusivă a Parlamentului, ca unică autoritate legiuitoare, de a identifica și edicta soluții normative, cu respectarea exigențelor constituționale, în acord cu realitățile prezente ale societății. Abrogarea în acest caz reprezintă un instrument de recalibrare și adaptare a politicii penale a statului la starea actuală a societății, având în vedere necesitatea realizării unui just echilibru între oferirea de garanții echitabile particularilor aflați sub incidența legii penale și pericolozitatea fenomenului infracțional. Nicio autoritate nu poate impune Parlamentului să adopte o anumită soluție/conduită normativă în realizarea competențelor și obiectivelor sale constituționale, acesta fiind suveran să aprecieze și să determine soluții care se află în marja sa constituțională de apreciere. Acest demers de punere de acord a reglementării art. 297 din Codul penal cu exigențele constituționale prescrise atrage inoportunitatea menținerii formei speciale agravate a variantei-tip a infracțiunii de abuz în serviciu, față de care se află în totală dependență, astfel cum s-a arătat în Decizia Curții Constituționale nr. 458 din 22 iunie 2017, dat fiind că ea însăși se apropie de forma ideală cerută de jurisprudența constituțională și de posibila viitoare reglementare, pusă de acord cu exigențele constituționale, aflată/ce se va afla în proces legislativ împreună cu această inițiativă legislativă de abrogare dedusă acum controlului Curții. Dacă s-ar menține atât varianta asimilată agravată, cât și varianta actuală aflată în vigoare și reținută doar în lumina considerentelor Deciziei nr. 405 din 15 iunie 2016 până la identificarea și prescrierea de către Parlament a unui nou text normativ care să respecte exigențele constituționale (respectiv posibila viitoare variantă a art. 297 din Codul penal referitoare la abuzul în serviciu care va cuprinde determinări ale pragului minim de intensitate a pericolozității sociale/vătămării și/sau valorii pagubei), ar rezulta un paralelism normativ și o suprareglementare a aceleiași situații juridice (caz specific al unei inflații normative), fapt ce contravine atât exigențelor de tehnică legislativă, cât și principiilor clarității și predictibilității legii și statului de drept, individului/persoanei în cauză fiindu-i pusă în dificultate adaptarea propriei conduite la prescripția normativă.

106. Totodată, menținerea în paralel a unor soluții legislative similare ce privesc același obiect juridic (determinat din perspectiva jurisprudenței Curții anterior amintite) ar atrage posibilitatea autorităților/organelor competente ale statului de a aplica într-o manieră subiectivă legea penală, posibilitate apărută prin intermediul oferiții capacității de alegere a normei legale ce se va aplica la un caz concret, situație ce ar contraveni prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) din Constituție.

107. Astfel, soluția de abrogare a art. 13² din Legea nr. 78/2000 este constituțională față de criticile de neconstituționalitate aduse de autorul sesizării și, în același timp, este imperios necesară în vederea concretizării politicii penale a statului în contextul actual determinat de viciile reglementării infracțiunii de abuz în serviciu.

108. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse art. 1 pct. 15 [cu referire la art. 100 alin. (1) lit. d)] din lege, care ar contraveni dispozițiilor art. 147 alin. (2) și ale art. 1 alin. (5) din Constituție, se arată că Parlamentul, cu ocazia reexaminării, a eliminat posibilitatea condiționării instanței de judecată de a dispune liberarea condiționată de inexistența probelor din care aceasta să aprecieze că persoana condamnată nu s-ar fi îndreptat și nu s-ar putea reintegra în societate. Totodată, prin textul reexaminat s-a eliminat și interpretarea echivocă a noțiunii de „probe”, eliminându-se, pe cale de consecință, și contrarietatea cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, referitor la calitatea legii. De asemenea, ca urmare a reexaminării prevederilor art. 100 alin. (1) lit. d) din Codul penal, s-a eliminat și contradicția cu norma prevăzută la alin. (5) al

aceluiși articol, care îl obligă pe judecător să prezinte motivele de fapt care au determinat acordarea liberării condiționate. În altă ordine de idei, se arată că susținerile autorului sesizării se referă, în concret, la pretinsa neutilizare a normelor de tehnică legislativă în ceea ce privește redactarea exprimării intenției de modificare a unui articol, fapt ce ar conduce la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, afectând claritatea și precizia normei juridice. Cu privire la calitatea actelor normative se fac trimiteri la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale, precum și la Legea nr. 24/2000. Totuși, se concluzionează că astfel de critici nu vizează aspecte intrinseci, proprii normei juridice, ci se referă la diferite aspecte exterioare acesteia. Pretinsele vicii de constituționalitate invocate, referitoare, de pildă, la o formulare improprie pentru evidențierea modificării unui articol, nu pot avea, în sine, o reală substanță constituțională, deoarece nu pot afecta, direct sau indirect, vreun drept, vreo libertate sau vreun principiu fundamental, așa cum este reflectată valoarea constituțională a principiului legalității în considerentele de principiu constatate în jurisprudența mai sus indicată. Prin urmare, aceste critici nu pot fi reținute și se propune Curții Constituționale respingerea acestora ca neîntemeiate.

109. Se susține că, în cadrul lucrărilor din Comisia specială, după pronunțarea Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, membrii Comisiei au votat în unanimitate eliminarea unor modificări considerate ca neconforme Constituției, ajungându-se în aceste condiții la forma în vigoare a normei juridice. Votul în Comisie a fost unanim, iar în cadrul plenului celor două Camere votul a fost majoritar, fără a exista amendamente privind modificarea parțială sau totală a textelor respective.

110. Cu privire la faptul că noile prevederi ale art. 100 alin. (1) lit. b)—d), ale art. 155 alin. (2) și art. 112¹ din Codul penal, așa cum au fost modificate în procedura reexaminării, încalcă art. 1 alin. (5) și art. 147 alin. (2) din Constituție, se arată că, în procedura de eliminare, membrii Comisiei au analizat propunerile de eliminare a textelor considerate parțial sau total ca necorespunzătoare Constituției, deci, practic, și-au îndeplinit mandatul pentru care au fost aleși, iar obligativitatea de a modifica o dispoziție pe care au adoptat-o nu poate subzista în procedura parlamentară. Posibilitatea existenței neconstituționalității poate fi soluționată, după promulgarea legii, de către instanța constituțională care poate să rețină neconstituționalitatea totală sau parțială, iar prin nemodificarea textului în termenul prevăzut de Constituție să se constate inexistența acestuia.

111. Se învederează că diferența dintre prevederile art. 147 alin. (2) și (4) din Constituție constă în faptul că în situația prevăzută de art. 147 alin. (2), indiferent de soluția dată de Curtea Constituțională, nerespectarea obligației de reexaminare pentru punerea în acord cu deciziile Curții Constituționale nu este supusă unei sancțiuni pentru că primează prevederile art. 61 alin. (1) și ale art. 69 din Constituție. După promulgare, în conformitate cu alin. (4) al art. 147 din Constituție, decizia Curții, fiind obligatorie, produce efectele prevăzute la art. 147 alin. (1). În aceste condiții, se apreciază că niciunul dintre motivele invocate ca reprezentând încălcări ale prevederilor Constituției nu subzistă, astfel încât acestea trebuie respinse ca inadmisibile.

112. **Președintele Senatului** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

113. Se arată că principala obiecție adusă legii criticate este depășirea limitelor competenței Parlamentului în procedura de reexaminare a legii respective, stabilite de Curtea Constituțională în Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, prin care instanța de contencios constituțional a constatat neconstituționalitatea unora dintre prevederile acesteia. Se apreciază că obiecția Președintelui României privește, de fapt, modul în care Parlamentul a înțeles să pună de acord dispozițiile legii criticate constatate a fi neconstituționale cu prevederile

Constituției, de unde rezultă că, în realitate, sesizarea de neconstituționalitate se întemeiază pe o altă opțiune legislativă decât cea la care au recurs cele două Camere legiuitoare.

114. Cu privire la motivele de neconstituționalitate aduse legii criticate se arată că parlamentarii inițiatori ai legii criticate au avut în vedere modificarea și completarea unor prevederi cuprinse în Codul penal, cărora anterior li s-a infirmat constituționalitatea prin mai multe decizii pronunțate de Curtea Constituțională, precum și cerința transpunerii în legislația penală națională a unor directive europene în materie. Legea astfel adoptată de Parlament la 4 iulie 2018 a fost supusă controlului de constituționalitate înainte de promulgare, iar Curtea Constituțională a pronunțat Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, prin care a constatat vicii de neconstituționalitate. În conformitate cu această decizie a instanței constituționalitate, Parlamentul a dezbătut legea criticată în procedură de reexaminare, pentru a pune de acord dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale cu prevederile constituționale încălcate. În sesizarea care face obiectul prezentului dosar, Președintele României își exprimă, de fapt, dezacordul față de modul de intervenție legislativă la care a recurs Parlamentul în procedura de reexaminare. Concret, se impută Parlamentului că soluțiile legislative promovate pentru a pune de acord legea criticată cu Decizia Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018 contravin altor decizii ale acestei autorități jurisdicționale.

115. Analizate în substanța lor, obiecțiile de neconstituționalitate aduse legii criticate de către Președintele României au caracter de oportunitate legislativă, astfel încât invocarea de către acesta a încălcării unor prevederi ale Constituției și a unor decizii ale Curții Constituționale nu este altceva decât o nesocotire gravă a principiului constituțional al cooperării instituționale loiale între autoritățile publice. Nicio dispoziție constituțională nu oferă Președintelui României atribuția de a avea și impune Parlamentului propria opțiune legislativă asupra modului în care forul legislativ ar urma să desfășoare o anumită activitate cu conținut normativ.

116. Obiecțiile Președintelui României au în vedere, de fapt, texte normative din „forma anterioară a legii supuse controlului de constituționalitate”, și nu soluțiile legislative promovate de Parlament, care fac obiectul prezentului dosar. Se mai indică faptul că unele obiecții aduse legii criticate sunt obiecții doctrinare, care se circumscriu în competența suverană a Parlamentului de a stabili măsuri de politică penală a statului.

117. În condițiile în care nici Constituția și nici jurisprudența Curții Constituționale nu impun Parlamentului un anumit model legislativ de realizare a procedurii de reexaminare în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție, forul legislativ fiind suveran în ceea ce privește alegerea soluțiilor normative de punere de acord a prevederilor legale neconstituționale cu dispozițiile Constituției, lectura obiecției de neconstituționalitate formulată de Președintele României dovedește că acesta dorește ca procedura de reexaminare a legii criticate să se desfășoare potrivit propriei concepții de legiferare. Rămâne ca instanța constituțională să analizeze dacă Președintele României are dreptul să impună un astfel de model, demers din care ar rezulta că își arogă cu de la sine putere un rol activ în procesul de legiferare, în pofida principiului separației și echilibrului între puterile statului și al cooperării loiale a autorităților publice în spiritul Constituției.

118. În concluzie, se apreciază că obiecțiile de neconstituționalitate aduse legii criticate nu vizează în mod direct încălcarea unor dispoziții cuprinse în Constituție, ci opțiuni legislative ale semnatarului sesizării, aflate în concurență cu cele adoptate de Parlament. Modificările și completările aduse Codului penal prin legea criticată sunt măsuri de politică penală adoptate de forul legislativ prin prisma unor decizii ale Curții

Constituționale și pentru punerea de acord a unor texte din legislația penală cu directive ale Uniunii Europene. Deși competența legislativă a Parlamentului, inclusiv în ceea ce privește procedura specială de reexaminare a legii, este legată de constatările și considerentele avute în vedere de Curtea Constituțională, forul reprezentativ deține o putere de decizie suverană, potrivit art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală care prevede că Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării.

119. Se solicită Curții Constituționale constatarea faptului că motivele de neconstituționalitate intrinsecă susținute reprezintă, de fapt, suportul unor măsuri prin care Președintele României urmărește să frâneze procesul legislativ în materie penală promovat de Parlament

120. **Guvernul** nu a comunicat punctul său de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

121. De asemenea, la dosarul cauzei, Asociația Forumul Judecătorilor din România, cu sediul în București, a depus, în calitate de *amicus curiae*, un memoriu cu privire la obiecția de neconstituționalitate formulată.

122. Curtea, la termenul de judecată din 22 mai 2019 a Dosarului nr. 1.134A/2019, a amânat dezbaterile pentru datele de 28 mai 2019 și, ulterior, succesiv pentru 4 iunie 2019, 26 iunie 2019 și 4 iulie 2019. De asemenea, Curtea, la termenul de judecată din 28 mai 2019 a Dosarului nr. 1.306A/2019, a amânat succesiv dezbaterile pentru datele de 4 iunie 2019, 26 iunie 2019 și 4 iulie 2019. La termenul de judecată din 4 iulie 2019, având în vedere obiectul sesizărilor de neconstituționalitate, în temeiul art. 139 din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992, a dispus, prin încheiere, conexarea Dosarului nr. 1.306A/2019 la Dosarul nr. 1.134A/2019, care este primul înregistrat. Prin aceeași încheiere, Curtea, având în vedere complexitatea cauzei, în temeiul art. 395 alin. (1) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992, a dispus continuarea deliberărilor asupra cauzei pentru data de 10 iulie 2019 și, ulterior, pentru 11 iulie 2019 și 29 iulie 2019, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și ale președintelui Senatului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

123. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

124. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie art. I pct. 2 [cu referire la art. 16 alin. (3) lit. a)], pct. 3 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c)], pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)], pct. 9 [cu referire la art. 75 alin. (1) lit. d)], pct. 11 [cu referire la art. 75 alin. (3)], pct. 15 [cu referire la art. 100], pct. 18 [cu referire la art. 154 alin. (1) lit. b) și c)], pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (1)—(3)], pct. 26 [cu referire la art. 269 alin. (4)], pct. 31 [cu referire la art. 290 alin. (3)], pct. 32 [cu referire la art. 292 alin. (2)], pct. 33 [cu referire la abrogarea art. 298] și art. II [cu referire la abrogarea art. 13² din Legea nr. 78/2000] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, care au următorul cuprins:

— Art. I pct. 2 [cu referire la art. 16 alin. (3) lit. a)]: „(3) Fapta este săvârșită cu intenție când făptuitorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârșirea acelei fapte. Ori de câte ori legea penală prevede că pentru a putea fi infracțiune se impune săvârșirea faptei într-un

anume scop, infracțiunea trebuie să fie săvârșită cu intenție directă, care să rezulte în mod neîndoielnic, din circumstanțele concrete ale cauzei.”;

— Art. I pct. 3 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c)]: „(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează:

„c) când s-au stabilit numai pedepse cu amenda, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se poate adăuga un spor până la o treime din acel maxim.”;

— Art. I pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)]: „(2) Prin aplicarea dispozițiilor prevăzute la alin. (1) nu se poate depăși totalul pedepselor stabilite de instanță pentru infracțiunile concurente.”;

— Art. I pct. 9 [cu referire la art. 75 alin. (1) lit. d)]: „Următoarele împrejurări constituie circumstanțe atenuante legale: [...]

d) acoperirea integrală a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, în cursul urmăririi penale sau al judecății, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, dacă făptuitorul nu a mai beneficiat de această circumstanță într-un interval de 5 ani anterior comiterii faptei. Circumstanța atenuantă nu se aplică în cazul săvârșirii următoarelor infracțiuni, dacă au produs un prejudiciu material: tâlhărie, piraterie, furt calificat, fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice.”;

— Art. I pct. 11 [cu referire la art. 75 alin. (3)]: „(3) Împrejurările enumerate la alin. (2) au caracter exemplificativ.”;

— Art. I pct. 15 [cu referire la art. 100]: „(1) Liberarea condiționată în cazul închisorii poate fi dispusă, dacă:

a) cel condamnat a executat cel puțin jumătate din durata pedepsei, în cazul închisorii care nu depășește 10 ani, sau cel puțin două treimi din durata pedepsei, dar nu mai mult de 15 ani, în cazul închisorii mai mari de 10 ani;

b) cel condamnat se află în executarea pedepsei în regim semideschis sau deschis;

c) cel condamnat a îndeplinit integral obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească;

d) instanța are convingerea că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate.

(2) În cazul condamnatului care a împlinit vârsta de 60 de ani, se poate dispune liberarea condiționată, după executarea efectivă a cel puțin o treime din durata pedepsei, în cazul închisorii ce nu depășește 10 ani, sau a cel puțin jumătate din durata pedepsei, în cazul închisorii mai mari de 10 ani, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în alin. (1) lit. b)—d).

(3) În calculul fracțiunilor de pedeapsă prevăzute în alin. (1) se ține seama de partea din durata pedepsei ce poate fi considerată, potrivit legii, ca executată pe baza muncii prestate. În acest caz, liberarea condiționată nu poate fi dispusă înainte de executarea efectivă a cel puțin o treime din durata pedepsei închisorii, când aceasta nu depășește 10 ani, și a cel puțin jumătate, când pedeapsa este mai mare de 10 ani.

(4) În calculul fracțiunilor de pedeapsă prevăzute la alin. (2) se ține seama de partea din durata pedepsei ce poate fi considerată, potrivit legii, ca executată pe baza muncii prestate. În acest caz, liberarea condiționată nu poate fi dispusă înainte de executarea efectivă a cel puțin o pătrime din durata pedepsei închisorii, când aceasta nu depășește 10 ani, și a cel puțin o treime, când pedeapsa este mai mare de 10 ani.

(5) Este obligatorie prezentarea motivelor de fapt ce au determinat acordarea liberării condiționate sau care au condus la respingerea acesteia și, în cazul admiterii, atenționarea condamnatului asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune, dacă va mai comite infracțiuni sau nu va respecta măsurile de supraveghere ori nu va executa obligațiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.

(6) Intervalul cuprins între data liberării condiționate și data împlinirii duratei pedepsei constituie termen de supraveghere pentru condamnat.”;

— Art. I pct. 18 [cu referire la art. 154 alin. (1) lit. b) și c)]: „(1) Termenele de prescripție a răspunderii penale sunt: [...]

b) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;

c) 6 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani.”;

— Art. I pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (1)—(3)]: „(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe pentru fiecare faptă și persoană prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului în cadrul procesului penal.

(2) După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

(3) Prescripția înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni, dacă termenul de prescripție prevăzut la art. 154 este depășit cu încă jumătate.”;

— Art. I pct. 26 [cu referire la art. 269 alin. (4)]: „(4) Nu constituie infracțiunea prevăzută la alin. (1) [favorizarea făptuitorului — s.n.] emiterea, aprobarea sau adoptarea de acte normative”;

— Art. I pct. 31 [cu referire la art. 290 alin. (3)]: „(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta, dar nu mai târziu de un an de la data săvârșirii acesteia.”;

— Art. I pct. 32 [cu referire la art. 292 alin. (2)]: „(2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta, dar nu mai târziu de un an de la data săvârșirii acesteia.”;

— Art. I pct. 33 [cu referire la abrogarea art. 298]: „Articolul 298 se abrogă”;

— Art. II [cu referire la abrogarea art. 132 din Legea nr. 78/2000]: „Articolul 132 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 18 mai 2000, cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.”

125. De asemenea, obiect al controlului îl constituie legea în ansamblul său, din perspectiva criticilor de neconstituționalitate extrinsecă, precum și prin raportare la art. 147 alin. (1), (2) și (4) din Constituție în ceea ce privește eliminarea:

— fostului art. I pct. 5 [cu referire la art. 35 alin. (1)] din legea în redactarea anterioară Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, care prevedea că „Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni. În cazul infracțiunilor contra persoanei, forma continuată se reține numai când faptele sunt săvârșite împotriva aceluiași subiect pasiv”. Acest text a fost constatat ca fiind parțial neconstituțional prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, astfel că nu trebuia eliminat în totalitate, ci pus de acord cu Decizia nr. 368 din 30 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 566 din 17 iulie 2017, prin care Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal și a constatat că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul acestora este neconstituțională;

— fostului art. I pct. 6 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. e) cu trimitere la lit. c)] din legea în redactarea anterioară Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, potrivit căruia „(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează: [...] c) când s-au stabilit numai pedepse cu amenda, se aplică

pedeapsa cea mai grea, la care se poate adăuga un spor până la o treime din acel maxim; [...] e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii potrivit dispoziției de la lit. b), la care se adaugă pedeapsa amenzii potrivit dispoziției de la lit. c)”. Se apreciază că acest text nu trebuia eliminat, ci menținut, pentru a fi pus de acord cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018;

— fostului art. I pct. 22 [cu referire la art. 112¹ alin. (2)] din legea în redactarea anterioară Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, în sensul că acesta nu trebuia eliminat din forma actuală a art. I pct. 16 [cu referire la art. 112¹ alin. (1)] din legea în redactarea ulterioară Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, ci modificat, pentru a fi pus de acord cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018. Textul menționat prevedea că „(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit;

b) din probele administrate rezultă că bunurile provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1)”.
— fostului art. I pct. 28 [cu referire la art. 159¹] din legea în redactarea anterioară Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, în sensul că acesta nu trebuia eliminat, ci modificat, pentru a fi pus de acord cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 și Decizia nr. 397 din 15 iunie 2016. Textul menționat prevedea că „Acordul de mediere produce efecte numai cu privire la persoanele între care a intervenit și dacă are loc până la pronunțarea unei hotărâri definitive”.

— fostului art. I pct. 50 [cu referire la art. 297 alin. (1)] din legea în redactarea anterioară Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, în sensul că acesta nu trebuia eliminat, ci modificat, pentru a fi pus de acord cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 și Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016. Textul menționat prevedea că „(1) Fapta funcționarului public, aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu reglementate expres prin legi, ordonanțe de guvern sau ordonanțe de urgență, care refuză să îndeplinească un act sau îl îndeplinește prin încălcarea atribuțiilor astfel reglementate, a unor dispoziții exprese dintr-o lege, ordonanță de guvern sau ordonanță de urgență, în scopul de a obține pentru sine, soț, rudă sau afin până la gradul II inclusiv, un folos material necuvenit și prin aceasta cauzează o pagubă certă și efectivă mai mare decât echivalentul unui salariu minim brut pe economie sau o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau juridice, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani sau amendă”.

126. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art. 1 alin. (3) privind statul de drept și alin. (5) în componenta sa privind calitatea legii, art. 69 privind mandatul reprezentativ, art. 147 alin. (1), (2) și (4) privind efectele deciziilor Curții Constituționale și ale art. 148 alin. (2) și (4) privind obligațiile rezultate în urma aderării la Uniunea Europeană.

127. De asemenea se invocă art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 481 din 28 iunie 2016, potrivit căruia „(2) Raportul va fi imprimat și difuzat deputaților cu cel puțin 3 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterea proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, în cazul proiectelor de legi și al propunerilor legislative pentru care Camera Deputaților este prima Cameră sesizată, și cu cel puțin 5 zile, în cazul celor pentru care Camera Deputaților este Cameră decizională”, precum și art. 30 alin. (1) lit. d), art. 33 alin. (1) și (2) și art. 59 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2000

privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, care au următorul cuprins:

— Art. 30 alin. (1) lit. d): „(1) Proiectele de acte normative trebuie însoțite de următoarele documente de motivare: [...]

d) studii de impact — în cazul proiectelor de legi de importanță și complexitate deosebită și al proiectelor de legi de aprobare a ordonanțelor emise de Guvern în temeiul unei legi de abilitare și supuse aprobării Parlamentului.”

— Art. 33 alin. (1) și (2): „(1) Scopul elaborării studiului de impact este de a estima costurile și beneficiile aduse în plan economic și social prin adoptarea proiectului de lege, precum și de a evidenția dificultățile care ar putea apărea în procesul de punere în practică a reglementărilor propuse.

(2) Studiul de impact este întocmit, de regulă, de structurile de specialitate în domeniu ale administrației publice centrale, la cererea Guvernului. Pentru propunerile legislative inițiate de deputați sau de senatori, studiile de impact se întocmesc prin grija ministerelor de resort, la solicitarea comisiilor parlamentare.”;

— Art. 59 alin. (1) și (2): „(1) Modificarea unui act normativ constă în schimbarea expresă a textului unora sau mai multor articole ori alineate ale acestuia și în redarea lor într-o nouă formulare.

(2) Pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a unui act normativ se nominalizează expres textul vizat, cu toate elementele de identificare necesare, iar dispoziția propriu-zisă se formulează utilizându-se sintagma «se modifică și va avea următorul cuprins:», urmată de redarea noului text.”

(1) **Parcursul legislativ al legii analizate**

128. Propunerea legislativă a fost inițiată de 179 de deputați și senatori, fiind înregistrată la Senat la data de 18 aprilie 2018. La data de 3 iulie 2018, Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a adoptat un raport de admitere cu amendamente. La aceeași dată, Senatul a adoptat propunerea legislativă [pentru = 74, împotriva = 28, abțineri = 9]. Propunerea legislativă astfel adoptată a fost transmisă Camerei Deputaților.

129. La data de 3 iulie 2018, Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a adoptat un raport de admitere cu amendamente. La data de 4 iulie 2018, Camera Deputaților a adoptat propunerea legislativă [pentru = 167, împotriva = 97, abțineri = 19, nu au votat = 1].

130. La data de 4 iulie 2018, legea a fost depusă la secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii și trimisă la promulgare în data de 6 iulie 2018. La data de 5 iulie 2018, respectiv 25 iulie 2018, un număr de 110 deputați [Dosar nr. 1.050A/2018] și Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiunile Unite [Dosar nr. 1.051A/2018], respectiv Președintele României [Dosar nr. 1.192A/2018] au sesizat Curtea Constituțională, conform art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție.

131. Curtea Constituțională a conexas dosarele antereferte și a admis, în parte, obiecțiile de neconstituționalitate formulate prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 97 din 7 februarie 2019.

132. În procesul de punere de acord a legii cu decizia Curții Constituționale, conform art. 147 alin. (2) din Constituție, prima Cameră sesizată a fost Senatul, potrivit Constituției. Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a adoptat un raport de admitere, cu amendamente, la data de 17 aprilie 2019. La aceeași dată, plenul Senatului a adoptat legea [voturi pentru = 75, împotriva = 32, abțineri = 1].

133. Legea astfel adoptată a fost transmisă Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională. Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a adoptat un raport de admitere, cu amendamente, la data de 23 aprilie 2019. La data de 24 aprilie 2019, plenul Camerei Deputaților a adoptat legea [voturi pentru = 180, împotriva = 81, abțineri = 2].

134. La datele de 25 aprilie și 10 mai 2019, Curtea Constituțională a fost sesizată cu două obiecții de neconstituționalitate formulate de 78 de deputați [Dosar nr. 1.134A/2019], respectiv de Președintele României [Dosar nr. 1.306A/2019].

(2) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

135. Înainte de a proceda la analiza propriu-zisă a obiecțiilor de neconstituționalitate, Curtea constată că acestea îndeplinesc condițiile prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul titularului dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de un număr de 78 de deputați, respectiv de Președintele României, cât și sub aspectul obiectului, fiind vorba despre o lege adoptată, dar nepromulgată încă.

136. Cu privire la termenul în care a fost sesizată instanța constituțională, Curtea constată că legea a fost adoptată, în procedură de urgență, de Camera decizională, Camera Deputaților, la data de 24 aprilie 2019, dată la care a fost depusă pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii.

137. Obiecția de neconstituționalitate formulată de cei 78 de deputați a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 25 aprilie 2019. Având în vedere că, în cauză, este aplicabil art. 77 alin. (3) din Constituție, neexistând nicio obiecție de neconstituționalitate sau cerere de reexaminare formulată, Curtea constată că prezenta obiecție de neconstituționalitate a fost formulată în termenul de protecție de 2 zile, prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, și este admisibilă sub acest aspect.

138. Obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 10 mai 2019. Având în vedere că, în cauză, este aplicabil art. 77 alin. (3) din Constituție și existând deja o obiecție de neconstituționalitate formulată, Curtea constată că prezenta obiecție de neconstituționalitate este admisibilă, întrucât, deși termenul de promulgare a fost întrerupt, ca urmare a formulării în prealabil a unei alte sesizări de neconstituționalitate, aceasta s-a realizat în interiorul termenului de promulgare de 10 zile, pe care titularul sesizării l-ar fi avut la dispoziție ipotetic, dacă nu ar fi intervenit cazul de întrerupere a procedurii promulgării [a se vedea, în sensul celor de mai sus, paragraful 70 al Deciziei nr. 67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 13 martie 2018, cu referire la termenul de 10 zile de promulgare, conform art. 77 alin. (3) din Constituție].

139. Curtea mai reține că, potrivit jurisprudenței sale, reprezentată, cu titlu exemplificativ, de Decizia nr. 334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 31 mai 2018, paragraful 32, și Decizia nr. 583 din 25 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 4 octombrie 2018, paragraful 102, „indiferent că o cerere de reexaminare a fost admisă/admisă în parte/respinsă, pot forma obiectul controlului *a priori* de constituționalitate numai dispozițiile legale supuse unor intervenții legislative în procedura de reexaminare, precum și procedura de adoptare a legii în urma cererii de reexaminare, cu titlu exemplificativ, reținându-se cvorumul de ședință, majoritatea de vot sau ordinea de sesizare a Camerelor Parlamentului. În măsura în care titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale prevăzuți la art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție formulează o obiecție de neconstituționalitate fără a

contesta diferența specifică dintre varianta redacțională a legii reexaminată și cea inițială a legii, Curtea urmează să constate inadmisibilitatea acesteia”. Prin urmare, în această etapă a promulgării, în condițiile art. 77 alin. (3) din Constituție, critici de neconstituționalitate intrinsecă puteau fi formulate numai în privința dispozițiilor legale reexaminată. Totodată, „obiecția de neconstituționalitate formulată în privința unei legi reexaminată de Parlament, conform art. 147 alin. (2) din Constituție, nu poate viza un text legal care nu a format obiectul reexaminării, indiferent de titularul dreptului de sesizare care își exercită dreptul de sesizare a Curții Constituționale” [Decizia nr. 394 din 5 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 19 iulie 2019, paragraful 32]. De aceea, *nu puteau fi aduse critici de neconstituționalitate intrinsecă înseși dispozițiilor legale cuprinse în forma inițială a legii, anterioare cererii de reexaminare formulate* [a se vedea și Decizia nr. 583 din 25 septembrie 2018, paragraful 103].

140. În acest sens, Curtea constată că soluțiile legislative cuprinse în art. I pct. 2 [cu referire la art. 16 alin. (3) lit. a)] și pct. 32 [cu referire la art. 292 alin. (2)] din lege, identice cu cele din forma inițială a legii, nu au fost contestate în niciun fel în termenul legal, imediat după adoptarea legii în data de 4 iulie 2018, astfel că nu pot fi contestate în această fază a procedurii constituționale, respectiv controlul de constituționalitate al legii reexaminată. În schimb, soluțiile legislative cuprinse în pct. 9 [cu referire la art. 75 alin. (1) lit. d)], pct. 11 [cu referire la art. 75 alin. (3)], pct. 15 [cu referire la art. 100 alin. (1) lit. a), alin. (2)—(6)], pct. 18 [cu referire la art. 154 alin. (1) lit. b) și c)], pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (3)], pct. 26 [cu referire la art. 269 alin. (4)], pct. 31 [cu referire la art. 290 alin. (3)] și pct. 33 [cu referire la abrogarea art. 298] au făcut obiectul controlului de constituționalitate, însă, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, au fost constatate ca fiind constituționale, astfel că nici acestea nu pot fi contestate în această fază a procedurii constituționale, respectiv controlul de constituționalitate al legii reexaminată.

141. În consecință, Curtea constată că, în Dosarul nr. 1.134A/2019, criticile de neconstituționalitate intrinsecă referitoare la art. I pct. 2 [cu referire la art. 16 alin. (3) lit. a)], pct. 9 [cu referire la art. 75 alin. (1) lit. d)], pct. 11 [cu referire la art. 75 alin. (3)], pct. 15 [cu referire la art. 100 alin. (1) lit. a) și alin. (2)—(6)], pct. 18 [cu referire la art. 154 alin. (1) lit. b) și c)], pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (3)], pct. 26 [cu referire la art. 269 alin. (4)], pct. 31 [cu referire la art. 290 alin. (3)], pct. 32 [cu referire la art. 292 alin. (2)] și pct. 33 [cu referire la abrogarea art. 298] din lege vizează *dispoziții legale cuprinse în forma inițială a legii, anterioare reexaminării realizate ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018. Astfel de critici trebuiau formulate în privința redactării legii adoptate la data de 4 iulie 2018, în condițiile respectării termenelor stabilite prin Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018, paragraful 70*. Curtea mai reține că în privința art. II [cu referire la abrogarea art. 132 din Legea nr. 78/2000] din lege, în sesizarea Președintelui României [Dosarul nr. 1.306A/2019], spre deosebire de cea formulată de cei 78 de deputați, sunt formulate critici referitoare la lipsa punerii de acord a textului criticat cu Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, astfel încât Curtea urmează a reține textul menționat pentru a fi analizat în raport cu criticile de neconstituționalitate extrinsecă formulate. De asemenea critica de neconstituționalitate formulată de cei 78 de deputați vizează art. I pct. 15 [cu referire la art. 100] din lege în mod global, și nu art. I pct. 15 [cu referire la art. 100 alin. (1) lit. b)—d)] din lege în mod specific. În jurisprudența sa, Curtea a constatat că simpla enumerare în susținerea unei sesizări de neconstituționalitate a unor prevederi constituționale pretins încălcate nu este de natură să satisfacă exigențele art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 [Decizia nr. 919 din 6 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din

15 iulie 2011]. Totuși, întrucât în obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României [Dosarul nr. 1.306A/2019], spre deosebire de cea formulată de cei 78 de deputați, există o asemenea motivare, Curtea urmează a se pronunța cu privire la criticile de neconstituționalitate formulate de Președintele României. Totodată, în privința art. 1 pct. 3 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c)] și pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)] din lege sunt formulate critici de neconstituționalitate prin prisma nerespectării art. 147 alin. (2) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, în sensul că, drept urmare a eliminării modificării operate asupra art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, textele anterioare nu mai sunt corelate cu forma în vigoare a art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal. În aceste condiții, Curtea, chiar dacă aceste două texte nu au suferit modificări în procesul de reexaminare, urmează a se pronunța cu privire la acestea din perspectiva omisiunii legiuitorului de a interveni asupra acestora ca urmare a renunțării modificării art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal.

142. În aceste condiții, Curtea constată că nu a fost legal sesizată pentru a soluționa obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 2 [cu referire la art. 16 alin. (3) lit. a)], pct. 9 [cu referire la art. 75 alin. (1) lit. d)], pct. 11 [cu referire la art. 75 alin. (3)], pct. 15 [cu referire la art. 100 alin. (1) lit. a), alin. (2)—(6)], pct. 18 [cu referire la art. 154 alin. (1) lit. b) și c)], pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (3)], pct. 26 [cu referire la art. 269 alin. (4)], pct. 31 [cu referire la art. 290 alin. (3)], pct. 32 [cu referire la art. 292 alin. (2)] și pct. 33 [cu referire la abrogarea art. 298] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

(3) Analiza obiecției de neconstituționalitate

(3.1) Critici de neconstituționalitate extrinsecă

143. O primă critică de neconstituționalitate extrinsecă vizează faptul că legea analizată a fost adoptată cu încălcarea art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, ceea ce contravine art. 1 alin. (3) și (5) și art. 69 din Constituție. Se susține că această dispoziție regulamentară imperativă a fost încălcată cu privire la legea supusă controlului de constituționalitate, întrucât aceasta a fost avizată de comisia specială raportoare în data de 23 aprilie 2019 și în ziua următoare a fost dezbătută și aprobată în ședința Camerei Deputaților. Astfel, deputații care nu au fost membri ai comisiei nu au avut posibilitatea de a-și forma opinia asupra propunerii legislative adoptate cu amendamente de comisia specială.

144. Examinând critica de neconstituționalitate, Curtea constată că, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 215 și 216, cu referire la o critică identică de neconstituționalitate, a observat că art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 481 din 28 iunie 2016, prevede că „(2) Raportul [întocmit de comisia sesizată în fond — sn] va fi imprimat și difuzat deputaților cu cel puțin 3 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterile proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, în cazul proiectelor de legi și al propunerilor legislative pentru care Camera Deputaților este prima Cameră sesizată, și cu cel puțin 5 zile, în cazul celor pentru care Camera Deputaților este Cameră decizională”.

145. Prin aceeași decizie, Curtea a reținut că *Regulamentul Camerei Deputaților nu este normă de referință în exercitarea controlului de constituționalitate* [Decizia nr. 137 din 20 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 404 din 11 mai 2018, paragraful 36] și că, în conformitate cu jurisprudența sa [a se vedea Decizia nr. 250 din 19 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 378 din 3 mai 2018, paragraful 45], nerespectarea termenului de depunere a raportului constituie o problemă de aplicare a regulamentelor celor două Camere. Cu alte cuvinte, obiectul criticii de neconstituționalitate îl constituie, de fapt, modul în

care, ulterior prezentării raportului de către Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, au fost respectate normele și procedurile parlamentare de adoptare a legii. Or, în măsura în care dispozițiile regulamentare invocate în susținerea criticilor nu au relevanță constituțională, nefiind consacrate expres sau implicat într-o normă constituțională (a se vedea în acest sens Decizia nr. 730 din 22 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.043 din 29 decembrie 2017), *aspectele invocate de autorii sesizării nu constituie probleme de constituționalitate, ci de aplicare a normelor regulamentare* (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 307 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 4 mai 2012). Prin urmare, Curtea a constatat că legea criticată nu încalcă prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, sub aspectul principiului legalității.

146. Cele anterior arătate se aplică *mutatis mutandis* și în cauza de față, având în vedere că se critică încălcarea în procedura de reexaminare a legii a aceleiași prevederi regulamentare pretins nesocotite în procedura inițială de adoptare a legii. Prin urmare, nu se poate reține încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) și art. 69 din Constituție.

147. Cea de-a doua critică de neconstituționalitate extrinsecă se întemeiază pe încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (2) din Constituție prin raportare la cele ale art. 147 alin. (1) și alin. (4) din Constituție și vizează eliminarea din conținutul legii supuse prezentului control a dispozițiilor art. 1 pct. 5 [cu referire la art. 35 alin. (1)], pct. 6 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. e) cu trimitere la lit. c)], pct. 22 [cu referire la art. 112¹ alin. (2)], pct. 28 [cu referire la art. 159¹] și pct. 50 [cu referire la art. 297 alin. (1)] din legea în redactarea adoptată la 4 iulie 2018.

148. Cu privire la dispozițiile art. 147 alin. (2) din Constituție, prin Decizia nr. 515 din 24 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.195 din 14 decembrie 2004, Curtea a reținut că acestea „se referă la reexaminarea unei legi sau a unor dispoziții legale a căror neconstituționalitate a fost constatată printr-o decizie a Curții Constituționale, pronunțată cu ocazia controlului de constituționalitate a priori [...]” și că „limitează reluarea procesului legislativ de reexaminare numai cu privire la dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale de către Curtea Constituțională”. În continuare, Curtea face trimitere la jurisprudența sa constantă (a se vedea Decizia nr. 1.177 din 12 decembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 871 din 20 decembrie 2007, deciziile nr. 872 și nr. 874 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, Decizia nr. 975 din 7 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 568 din 11 august 2010, Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 15 februarie 2018, paragraful 187, sau Decizia nr. 45 din 30 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 5 martie 2018, paragraful 240), referitoare la procedura parlamentară a reexaminării legii, în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție, din perspectiva limitelor de legiferare impuse Parlamentului prin decizia prin care obiecția de neconstituționalitate a fost parțial admisă. În cadrul acestei proceduri, Parlamentul nu are competența constituțională de a modifica prevederile legale care nu au fost contestate din perspectiva constituționalității și nici pe cele contestate, dar a căror constituționalitate a fost constatată prin actul jurisdicțional al Curții. Parlamentul are competența de a legifera doar în sensul punerii de acord a prevederilor constatate ca fiind neconstituționale cu decizia Curții Constituționale.

149. Pe de altă parte, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării, Curtea a statuat că legiuitorul poate modifica și alte prevederi legale, dar numai dacă acestea se găsesc într-o

legătură indisolubilă cu dispozițiile neconstituționale, și, în măsura în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii, ca operațiune de tehnică legislativă.

150. Cu privire la criticile formulate în prezenta cauză, toate vizând încălcarea limitelor reexaminării legii, Curtea observă că acestea pot fi clasificate în două categorii: prima categorie se referă la eliminarea unor dispoziții care au făcut obiectul sesizării Curții și care au fost constatate ca fiind constituționale sau parțial constituționale și a doua categorie vizează eliminarea unor dispoziții care au făcut obiectul sesizării Curții, au fost constatate ca fiind neconstituționale și a căror adoptare a fost justificată de legiutor prin necesitatea punerii de acord a dispozițiilor modificate constatate anterior ca fiind neconstituționale cu decizii ale Curții Constituționale, pronunțate în cadrul controlului *a posteriori*.

151. Cu privire la prima categorie de norme, respectiv cele cuprinse în art. I pct. 6 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. e) cu trimitere la lit. c)], pct. 22 [cu referire la art. 112¹ alin. (2)] și pct. 28 [cu referire la art. 159¹] din legea adoptată la 4 iulie 2018, Curtea constată că criticile de neconstituționalitate formulate prin prisma art. 147 din Constituție sunt neîntemeiate.

152. Astfel, în ceea ce privește eliminarea art. I pct. 6 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. e) cu trimitere la lit. c)] din legea în forma sa inițială, Curtea acceptă faptul că această operațiune poate fi privită ca una de corelare cu constatarea neconstituționalității art. I pct. 6 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. b) și lit. e) cu trimitere la lit. b)] din legea în forma sa inițială. Mai mult, art. 39 alin. (1) lit. e), în redactarea din legea în forma sa inițială și cea în vigoare, exprimă aceeași soluție legislativă; prin urmare, indiferent de faptul că este expres reglementată în corpul legii sau nu, soluția legislativă este similar formulată.

153. Curtea observă că, în forma inițială a legii, art. I pct. 22 [cu referire la art. 112¹ alin. (2)] prevedea că „(1) Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele prevăzute la art. 112, când față de o persoană se dispune condamnarea pentru o faptă susceptibilă să îi procure un folos material și pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare, iar instanța își formează convingerea, în baza circumstanțelor cauzei inclusiv a elementelor de fapt și a probelor administrate, că bunurile respective provin din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea persoanei.

(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit;

b) din probele administrate rezultă că bunurile provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1)”.

154. Curtea, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, a constatat că art. I pct. 22 [cu referire la art. 112¹ alin. (2) lit. b) sintagma „probele administrate”] este neconstituțional, celelalte prevederi fiind constatate constituționale. Or, aceasta era modificarea esențială și, de altfel, singura adusă alin. (2) al art. 112¹ din Codul penal. Prin urmare, s-a renunțat la modificarea adusă alin. (2) și a fost menținută modificarea adusă alin. (1), modificare constatată de Curtea Constituțională ca fiind constituțională. În consecință, nu au fost operate modificări asupra alin. (2) în vigoare, text care prevede că „(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit;

b) instanța are convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1)”.

155. Având în vedere cele expuse, în condițiile neconstituționalității unei sintagme care constituia esența alin. (2) lit. b), era evident că acesta nu mai putea fi modificat în modul/sensul inițial dorit, astfel că s-a renunțat la modificarea alin. (2) lit. b). Mai mult, întrucât nu s-a operat nicio modificare asupra alin. (2) lit. a), legiutorul a renunțat la a mai opera vreo modificare asupra alin. (2), în perfectă concordanță cu cele decise de Curtea Constituțională. În consecință, nu se poate reține încălcarea art. 147 alin. (2) din Constituție.

156. Cu privire la faptul că, în forma adoptată prin legea criticată, dispozițiile art. I pct. 28 [cu referire la art. 159¹ — neconstituțional în ceea ce privește sintagma „până la pronunțarea unei hotărâri definitive”] nu se mai regăsesc în legea criticată, în urma reexaminării Parlamentul eliminând în totalitate reglementarea privind acordul de mediere, Curtea observă că aceasta a avut rațiuni obiective pentru a proceda în acest mod. Astfel, încercând să transpună Decizia nr. 397 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 din 15 iulie 2016, prin care s-a stabilit că dispozițiile art. 67 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, în interpretarea dată prin Decizia nr. 9 din 17 aprilie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, sunt constituționale în măsura în care încheierea unui acord de mediere cu privire la infracțiunile pentru care poate interveni împăcarea produce efecte numai dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței, Parlamentul a introdus un nou articol în Codul penal, și anume art. 159¹, potrivit căruia acordul de mediere produce efecte dacă are loc până la pronunțarea unei hotărâri definitive. În consecință, Curtea, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, a statuat că, pentru a fi în acord cu Decizia nr. 397 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 din 15 iulie 2016, și, totodată, cu dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, prevederile art. 159¹ din Codul penal trebuie să prevadă ca termen-limită pentru încheierea acordului de mediere momentul citirii actului de sesizare a instanței. Așa fiind, dispozițiile art. I pct. 28 [cu referire la art. 159¹ sintagma „până la pronunțarea unei hotărâri definitive”] din legea analizată, în forma sa adoptată la 4 iulie 2018, au fost constatate ca fiind contrare prevederilor art. 124 alin. (2) și ale art. 147 alin. (4) din Constituție. Cu privire la acest aspect, Curtea constată că, prin Legea nr. 97/2018 privind unele măsuri de protecție a victimelor infracțiunilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 376 din 2 mai 2018, la art. 67 din Legea nr. 192/2006 s-a introdus alin. (2²), care prevede că încheierea unui acord de mediere în latura penală a unei infracțiuni constituie o cauză *sui-generis* care înlătură răspunderea penală și poate interveni până la citirea actului de sesizare a instanței. Cu alte cuvinte, nu mai era necesară reglementarea acestei ipoteze normative în cadrul Codului penal, ea regăsindu-se deja în Legea nr. 192/2006. În consecință, nu se poate reține încălcarea art. 147 alin. (2) din Constituție.

157. Cu privire la cea de-a doua categorie de dispoziții menționate la paragraful 150, Curtea constată că acestea au făcut obiectul sesizării Curții și au fost constatate neconstituționale, în condițiile în care adoptarea lor a fost justificată de legiutor prin necesitatea punerii de acord a dispozițiilor modificate constatate anterior ca neconstituționale cu decizii ale Curții Constituționale, pronunțate în cadrul controlului *a posteriori*.

158. De la data intrării sale în vigoare, 1 februarie 2014, și până în prezent, Codul penal a făcut obiectul mai multor critici de neconstituționalitate, examinate și soluționate de Curtea Constituțională în cadrul controlului *a posteriori*. O serie dintre

dispozițiile actului normativ au fost constatate ca fiind neconstituționale, împrejurare ce a născut obligația legiuitorului ca, în temeiul art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție, să declanșeze procedura de legiferare în scopul punerii de acord a acestor dispoziții cu deciziile Curții, respectiv cu Constituția.

159. În acest context, inițiatorii legii analizate au arătat în Expunerea de motive a acesteia că, „de la data adoptării Codului penal și până în prezent, Curtea Constituțională a stabilit că unele din texte nu îndeplinesc cerința constituționalității, astfel încât prin declararea lor ca neconstituționale în raport de prevederile art. 147 alin. (1) din Legea Fundamentală, intervine obligația Parlamentului de a pune în acord textele din legea în vigoare cu deciziile Curții. În acest sens menționăm Decizia nr. 265/2014 cu referire la art. 5, deciziile nr. 68/2017 și nr. 405/2016 cu privire la art. 17, Decizia nr. 368/2017 cu privire la art. 35, Decizia nr. 11/2015 cu privire la art. 112¹, Decizia nr. 508/2014 cu privire la art. 159, Decizia CCR nr. 224/2017 cu privire la art. 335 și Decizia CCR nr. 732/2014 cu privire la art. 336”.

160. Din cele de mai sus, Curtea observă că legea analizată, în forma sa adoptată la 4 iulie 2018, a vizat punerea de acord cu Constituția a dispozițiilor din Codul penal constatate în precedent ca neconstituționale prin deciziile Curții Constituționale menționate la paragraful anterior. Prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, Curtea a constatat că legiuitorul, prin legea analizată, în forma sa adoptată la 4 iulie 2018, nu a reușit să pună de acord cu Constituția dispozițiile art. 35 alin. (1) și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal, constatate ca neconstituționale prin Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 și Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016.

161. În cadrul examinării la care au fost supuse cele două dispoziții modificatoare, Curtea a reținut cu privire la ambele, ca temei al viciului de neconstituționalitate, încălcarea dispozițiilor art. 147 din Constituție, care consacră caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

162. Astfel, cu privire la modificarea adusă art. 35 alin. (1) din Codul penal, Curtea a constatat că, în urma pronunțării Deciziei nr. 368 din 30 mai 2017, reperul diferențiator între infracțiunea continuată și concursul de infracțiuni este, în mod exclusiv, unitatea rezoluției infracționale, și nu tratamentul sancționator sau tipologia de relații sociale ocrotite prin norma penală de incriminare, astfel că opțiunea legiuitorului concretizată în legea adoptată la 4 iulie 2018, de a stabili reținerea formei continuate a infracțiunii când faptele sunt săvârșite împotriva aceluiași subiect pasiv în cazul infracțiunilor contra persoanei, încalcă Decizia nr. 368 din 30 mai 2017.

163. Cu privire la art. 297 alin. (1) din Codul penal, Curtea constată că legiuitorul nu a implementat Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016, în sensul că a omis, pe de o parte, să stabilească faptul că neîndeplinirea ori defectuoșitatea îndeplinirii unui act trebuie raportată la atribuții de serviciu prevăzute într-un act normativ cu putere de lege, iar, pe de altă parte, să reglementeze, din perspectiva principiului „ultima ratio” în materie penală, gradul de intensitate, de gravitate a atingerii aduse valorii sociale ocrotite care să justifice sancțiunea penală, ceea ce duce la persistența aceluiași probleme cu privire la dificultatea delimitării diverselor forme de răspundere față de cea penală existente anterior Deciziei nr. 405 din 15 iunie 2016, aspect constat și prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018. De altfel, cu privire la această ultimă constatare, Curtea, și prin Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017, paragraful 56, a statuat că, dată fiind natura omisiunii legislative relevată, nu are competența de a complini acest viciu normativ, întrucât și-ar depăși atribuțiile legale, acționând în sfera exclusivă de competență a legiuitorului primar sau delegat. Pe cale de consecință, ținând seama de dispozițiile constituționale ale art. 142 alin. (1) și ale art. 1 alin. (5), Curtea a subliniat că

legiuitorul are obligația de a reglementa pragul valoric al pagubei și intensitatea vătămării dreptului sau interesului legitim rezultate din comiterea faptei în cuprinsul normelor penale referitoare la infracțiunea de abuz în serviciu, pasivitatea acestuia fiind de natură să determine apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.

164. Cu alte cuvinte, Curtea constată că demersul legiuitorului în procedura de transpunere în norma procesual penală a considerentelor și a dispozitivelor celor două decizii ale Curții (Decizia nr. 368 din 30 mai 2017, respectiv Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016) nu a respectat caracterul obligatoriu al celor statuate de Curte, normele adoptate anulând efectele acestor acte jurisdicționale, cu încălcarea art. 147 alin. (4) din Constituție.

165. În procedura de reexaminare a legii, Parlamentul, fiind ținut să respecte limitele trasate de Decizia Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018, trebuia să opereze modificarea acelor norme declarate în mod expres ca fiind neconstituționale în tot sau în parte. Având în vedere că normele legale declarate neconstituționale au avut ca temei al adoptării necesitatea punerii de acord a dispozițiilor procesuale penale constatate anterior ca fiind neconstituționale cu decizii ale Curții Constituționale, pronunțate în cadrul controlului *a posteriori*, punerea de acord a legii urma să se realizeze ținând cont de aceste decizii, a căror transpunere greșită a fost sancționată de Curte prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018.

166. În principiu, în cadrul procedurii de punere de acord a unei legi/norme constatate neconstituționale cu o decizie a Curții Constituționale, Parlamentul are libertatea de a decide dacă modifică acea lege/normă strict în sensul celor statuate de Curte sau dacă abandonează intervenția asupra textului în cauză prin eliminarea normei sau chiar prin respingerea legii. Această deplină competență de care beneficiază Parlamentul este însă restrânsă atunci când se interpune o decizie a Curții Constituționale pronunțată în cadrul controlului *a posteriori* prin care norma în vigoare, care face obiectul intervenției legislative, a fost declarată neconstituțională. Într-o atare ipoteză, Parlamentul este obligat ca, odată declanșată procedura de modificare a legii în vederea punerii sale de acord cu Constituția, să adopte normele care transpun actul jurisdicțional al Curții, eliminând viciile de neconstituționalitate constatate. Această obligație izvorăște direct din textul constituțional al art. 147 și impune Parlamentului un rol activ în procesul de constituționalizare a normelor legale, în acord cu deciziile instanței constituționale. Într-o interpretare contrară, ar însemna că, în aplicarea art. 147 alin. (1), (2) și (4) din Constituție, legiuitorul, în cadrul procedurii de punere de acord a legii cu deciziile Curții Constituționale, are un drept de selecție cu privire la acestea, prin actul său decizional putând chiar să mențină în legislație norme afectate de vicii de neconstituționalitate.

167. Din această perspectivă, reexaminarea unei legi în condițiile art. 147 alin. (2) din Constituție se distinge fundamental de reexaminarea în condițiile art. 77 alin. (2) din Constituție, această diferență fiind expresia rolului constituțional al Curții Constituționale. Astfel, dacă în cazul unei reexaminări cerute de Președintele României marja de apreciere a Parlamentului cu privire la conținutul normativ al normei a cărei reanalizare s-a solicitat este deplină, singura limitare fiind cea legată de imposibilitatea de a interveni pe alte texte decât cele care au făcut obiectul cererii de reexaminare, în cazul reexaminării întemeiate pe art. 147 alin. (2) din Constituție marja de apreciere a Parlamentului este limitată, acesta fiind obligat să reanalizeze conținutul normativ exclusiv prin raportare la decizia Curții Constituționale, iar soluțiile de modificare, completare sau eliminare/abrogare trebuie să fie în acord cu considerentele deciziei.

168. Cu alte cuvinte, conformarea cu obligația prevăzută de art. 147 alin. (2) din Constituție implică o intervenție permanent limitată la considerentele și dispozitivul deciziei Curții Constituționale. Mai mult, în situația în care, în cadrul controlului de constituționalitate *a priori* se interpune o decizie a Curții Constituționale prin care norma în vigoare, care face obiectul intervenției legislative, a fost constatată neconstituțională, punerea de acord a legii, în cadrul procedurii de reexaminare, se va realiza atât cu privire la decizia pronunțată în controlul de constituționalitate *a priori*, cât și cu privire la decizia pronunțată în controlul de constituționalitate *a posteriori*. Prin urmare, intervenția ulterioară a legiuitorului nu se poate limita la eliminarea din conținutul legii modificatoare a textelor constatate neconstituționale, întrucât aceasta ar echivala cu păstrarea soluției legislative declarate neconstituțională pe calea controlului de constituționalitate *a posteriori* și, implicit, lipsirea de efecte juridice a deciziei Curții care a stat la baza inițiativei legislative modificatoare. O astfel de conduită a Parlamentului ar anula obligația sa de punere de acord a legislației cu deciziile Curții Constituționale.

169. Abandonarea, în această fază a procedurii parlamentare referitoare la modificarea art. 35 alin. (1) și art. 297 alin. (1) din Codul penal, echivalează cu nerespectarea obligației constituționale a Parlamentului de a pune de acord cu Constituția dispoziții legale în vigoare constatate ca fiind neconstituționale, ceea ce este de natură să încalce prevederile art. 147 alin. (2) coroborat cu alin. (1) și alin. (4) ale aceleiași norme constituționale. Astfel, Curtea constată că, ignorând scopul inițiativei legislative și decizia Curții Constituționale, Parlamentul a anulat scopul inițiativei legislative, astfel cum acesta a fost formulat în expunerea de motive care a însoțit actul normativ, precum și efectele actelor Curții Constituționale. Întrucât viciul de neconstituționalitate constă în omisiunea legiuitorului de a legifera în acord cu obligațiile constituționale prevăzute de art. 147 din Legea fundamentală, Curtea constată că acesta afectează actul normativ în ansamblul său.

(3.2) Critici de neconstituționalitate intrinsecă

(3.2.1) *Criticile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 3 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c)] și pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)] din legea analizată*

170. *Critica de neconstituționalitate.* Se susține că art. 1 pct. 3 [cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c)] și pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)] din legea în calcă art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât în urma eliminării soluției normative propuse pentru modificarea art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal în procesul de reexaminare, s-a creat o necorelare în privința regimurilor de sancționare a concursului de infracțiuni în funcție de natura pedepsei aplicate, cu închisoare sau amendă. Se mai arată că art. 1 pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)] din legea — care prevede că prin aplicarea dispozițiilor referitoare la sancționarea concursului de infracțiuni nu se poate depăși totalul pedepselor stabilite de instanță pentru infracțiunile concurente — nu mai are sens, ca urmare a eliminării tratamentului sancționatoriu al concursului de infracțiuni instituit în forma inițială a legii.

171. *Examinând criticile de neconstituționalitate formulate,* Curtea constată că, în urma acestei opțiuni legislative, art. 39 din Codul penal va normativiza sistemul cumulului juridic cu spor obligatoriu și fix pentru pedeapsa principală a închisorii [soluție legislativă în vigoare] și cu spor facultativ și variabil pentru pedeapsa principală a amenzii [nouă soluție legislativă]; o asemenea soluție legislativă rezultată din modificarea numai a art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal este o chestiune de opțiune legislativă, care nu poate fi cenzurată de Curtea Constituțională. Mai mult, în jurisprudența sa, Curtea a statuat că examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestuia cu dispozițiile constituționale pretins încălcate, iar nu compararea prevederilor mai multor legi între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Procedându-se altfel s-ar ajunge, inevitabil, la concluzia că, deși fiecare dintre dispozițiile legale

este constituțională, numai coexistența lor ar pune în discuție constituționalitatea uneia dintre ele. Rezultă că, în cauză, nu se identifică o problemă de constituționalitate, ci o pretinsă contrarieretate între norme legale din același domeniu; or, coordonarea legislației în vigoare este de competența autorității legiuitoare [Decizia nr. 81 din 25 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 325 din 8 iulie 1999, sau Decizia nr. 304 din 4 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 5 iulie 2017, paragraful 28]. Prin urmare, având în vedere art. 2 alin. (2) și (3) din Legea nr. 47/1992, critica de neconstituționalitate astfel formulată este inadmisibilă.

172. De asemenea, cu privire la art. 1 pct. 4 [cu referire la art. 39 alin. (2)] din lege, Curtea constată că acesta exprimă un adevăr general valabil în privința sancționării concursului de infracțiuni atunci când au fost dispuse pedepse cu închisoarea, astfel că eliminarea sau menținerea sa pentru această ipoteză ține de opțiunea legiuitorului. Mai mult, acesta este aplicabil în privința noului text al art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal — sancționarea concursului de infracțiuni atunci când au fost dispuse pedepse cu închisoarea —, sporul adăugat neputând depăși totalul amenzilor stabilite de instanță pentru infracțiunile concurente. Faptul că legiuitorul eventual nu a realizat o trimitere numai la art. 39 alin. (1) lit. c) și lit. e) cu referire la lit. c) din Codul penal este o chestiune ce ține de tehnica legislativă. Or, Curtea nu are competența de a controla constituționalitatea unor aspecte ce țin de tehnica legislativă, fără ca acestea să aibă vreo relevanță constituțională, drept care o asemenea critică este, de asemenea, inadmisibilă.

(3.2.2) *Criticile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 15 [cu referire la art. 100 alin. (1) lit. b)—d)] din legea analizată*

173. *Critica de neconstituționalitate.* Se susține că art. 1 pct. 15 [cu referire la art. 100 alin. (1) lit. b)—d)] din legea contravine dispozițiilor art. 147 alin. (2) și ale art. 1 alin. (5) din Constituție. Prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea art. 1 pct. 21 cu referire la art. 100 alin. (1) lit. d). În urma reexaminării, la art. 1 pct. 15 din legea criticată se prevede că art. 100 se modifică. Cu ocazia reexaminării, contrar art. 59 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, Parlamentul a optat pentru înlocuirea dispoziției constatate neconstituțională cu forma în vigoare a normei juridice, astfel că, în realitate, nu a avut loc o modificare legislativă. În plus, reluarea dispozițiilor în vigoare s-a realizat și în ceea ce privește lit. b) și lit. c) ale alin. (1) al art. 100 din Codul penal.

174. *Examinând critica de neconstituționalitate formulată,* Curtea constată că art. 100 din Codul penal în vigoare cuprinde 6 alineate, iar prezenta lege modifică soluțiile normative cuprinse în alin. (1) în privința lit. a) și alin. (2)—(5). Prin urmare, ține de opțiunea legiuitorului dacă dispoziția propriu-zisă de modificare era cuprinsă într-un singur punct și se formula utilizându-se sintagma „Articolul 100 se modifică și va avea următorul cuprins:” sau dacă dispoziția propriu-zisă de modificare era cuprinsă în două puncte și se formula utilizându-se sintagmele: „La articolul 100 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:” și „La articolul 100, alineatele (2)—(5) se modifică și vor avea următorul cuprins:”. Curtea subliniază că modificarea lit. a) din cuprinsul alin. (1) al art. 100 din Codul penal reprezintă o soluție legislativă care modifică însuși alin. (1), întrucât condițiile prevăzute la lit. a)—d) trebuie întrunite cumulativ pentru a se ajunge la finalitatea normată în teza introductivă a art. 100 alin. (1) din Codul penal. Mai mult, în mod evident, legiuitorul poate reda în dispoziția de modificare chiar litere, alineate în vigoare ale articolului asupra căruia poartă modificarea, tocmai pentru că, potrivit art. 59 alin. (3) din Legea nr. 24/2000, nu se utilizează, pentru a exprima o modificare, redarea doar a unor fragmente ori sintagme dintr-un text, iar modificarea trebuie să cuprindă în întregime textul vizat, cuprins în articol, alineat sau în elementul marcat al unei enumerări.

175. Prin urmare, este evident că ține de opțiunea legiuitorului modul în care, din punctul de vedere al tehnicii legislative, operează aceste modificări, fie printr-un singur punct [care cuprinde noua formă a articolului vizat], fie prin mai multe puncte [care operează modificări secvențiale în privința articolului vizat]. Având în vedere cele expuse, nu se poate pune în discuție încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție prin raportare la art. 59 din Legea nr. 24/2000.

176. Cu privire la faptul că Parlamentul ar fi optat pentru înlocuirea dispoziției declarate neconstituțională cu forma în vigoare a normei juridice, astfel că, în realitate, nu ar fi avut loc o modificare legislativă, Curtea constată că prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 a stabilit doar neconstituționalitatea modificării operate asupra art. 100 alin. (1) lit. d) din Codul penal, lăsând legiuitorul să aleagă soluția legislativă corespunzătoare înlocuirii celei constatate ca fiind neconstituționale. Faptul că, în aceste condiții, legiuitorul a revenit la soluția legislativă în vigoare și a ales să mențină în reexaminare numai modificarea lit. a) nu relevă o nerespectare a deciziei Curții Constituționale, ci, din contră, s-a ales o soluție care nu pune probleme de constituționalitate din perspectiva art. 147 alin. (2) și (4) din Constituție.

177. Se mai indică faptul că reluarea dispozițiilor în vigoare s-a realizat și cu privire la lit. b) și c) ale alin. (1) al art. 100 din Codul penal, ceea ce, în optica autorului obiecției de neconstituționalitate, s-ar constitui într-un motiv de neconstituționalitate. O asemenea critică de neconstituționalitate nu poate fi analizată prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constituție, din moment ce aceste dispoziții cuprind o soluție legislativă ce exista și anterior inițierii procedurii de reexaminare, astfel că acestea puteau fi contestate cu prilejul formulării obiecției de neconstituționalitate în privința variantei redacționale inițiale a legii adoptate în 4 iulie 2018.

(3.2.3) *Criticile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (1) și (2)] din legea analizată*

178. *Critica de neconstituționalitate.* Se susține că în forma legii rezultată în procedura punerii de acord cu decizia Curții Constituționale, dispozițiile art. 1 pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (1)] din lege nu au fost corelate cu cele ale alin. (2) — care făceau referire la persoană, și nu la faptă, contrar Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragrafele 414—423. În acest sens, se consideră că termenul prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză, ce trebuie comunicat suspectului sau inculpatului, fără a mai fi necesară referirea la persoană. De asemenea, se consideră că art. 1 pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (2)] din lege nu respectă normele de tehnică legislativă, care impun ca, în situația în care textele rezultate în urma punerii de acord cu decizia Curții sunt identice cu cele în vigoare, Parlamentul să elimine din conținutul normativ al legii respectivele intervenții. În consecință, se apreciază că menținerea acestor dispoziții redundante contrare și normelor de tehnică legislativă ar echivala cu încălcarea prevederilor art. 1 alin. (5) și ale art. 147 alin. (2) din Constituție.

179. *Examinând critica de neconstituționalitate formulată,* Curtea constată că aceasta este întemeiată, în sensul că art. 1 pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (1)] din lege contravine art. 1 alin. (5) din Constituție.

180. Art. 1 pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (1) și (2)] din lege prevede că „(1) *Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe pentru fiecare faptă și persoană prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului în cadrul procesului penal.*

(2) *După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.*”

181. Alineatul (2) în forma inițială a legii din 4 iulie 2018 prevedea că „(2) *După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție față de persoana în favoarea căreia curge prescripția de la momentul la care s-a comunicat actul de*

procedură” și a înglobat practic alin. (2) și (3) din textul în vigoare al art. 155 din Codul penal, iar noua soluție legislativă a fost, în consecință, corelată cu art. 155 alin. (1) din Codul penal. Finalitatea comasării în forma inițială a legii criticate a celor două alineate în vigoare a avut în vedere faptul că întreruperea termenului de prescripție produce drept consecință curgerea unui nou termen de prescripție prin raportare la persoană, și nu la faptă, aspect corelat prin modificarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din cod. Or, Curtea, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, a constatat că o atare soluție legislativă, potrivit căreia curgerea unui nou termen de prescripție se raportează la persoană, și nu la faptă, alterează instituția prescripției și ignoră efectul general obligatoriu al unei decizii a instanței constituționale [Decizia nr. 443 din 22 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 839 din 24 octombrie 2017] și, prin urmare, a constatat-o ca fiind neconstituțională. Legiuitorul, în procedura de reexaminare, a revenit la forma în vigoare a legii, respectând Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, însă a omis să realizeze corelația necesară cu alin. (1) din art. 155. Deși Curtea Constituțională nu a constatat, eventual, prin aplicarea art. 18 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, neconstituționalitatea sintagmei „și persoană” din cuprinsul art. 1 pct. 27 [cu referire la art. 155 alin. (1)] din legea în forma inițială, legiuitorul avea îndatorirea să elimine soluția legislativă neconstituțională introdusă chiar pentru rațiuni tehnico-legislative în alin. (1) al art. 155, astfel cum s-a arătat la paragraful 149 al prezentei decizii.

182. Curtea reține că soluția legislativă din art. 1 pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (1)] este contrară Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018 mai ales prin prisma faptului că noul alineat (2) are o reglementare generală — necircumscrișă la faptă — și prin coroborare cu alineatul (1) s-ar înțelege că există posibilitatea întreruperii termenului de prescripție pentru *fiecare faptă și persoană* prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului în cadrul procesului penal. Se mai reține că soluția legislativă în vigoare din art. 155 alin. (1), deși nu se referă la faptă în mod expres, se corelează cu alin. (3) în vigoare, care prevede că „(3) *Întreruperea cursului prescripției produce efecte față de toți participanții la infracțiune, chiar dacă actul de întrerupere privește numai pe unii dintre ei*”. Prin urmare, din economia textului în vigoare se înțelege că prescripția produce efecte *in rem*, prin raportare la faptele de natură penală săvârșite, și nu *in personam*, în mod diferit pentru fiecare participant în parte; astfel, întreruperea cursului prescripției produce efecte față de toți participanții la săvârșirea unei infracțiuni, și nu cu privire numai față de persoana în favoarea căreia curge prescripția de la momentul la care s-a comunicat actul de procedură.

183. În privința criticilor de neconstituționalitate aduse art. 1 pct. 19 [cu referire la art. 155 alin. (2)] din lege, potrivit cărora acesta nu respectă normele de tehnică legislativă, care ar impune ca, în situația în care alineatele rezultate în urma punerii de acord cu decizia Curții sunt identice cu cele în vigoare, Parlamentul să elimine din conținutul normativ al legii de modificare o asemenea intervenție legislativă, Curtea constată că art. 155 din Codul penal — în vigoare — cuprinde 5 alineate, iar 4 alineate au fost supuse unor evenimente legislative, după cum urmează: alineatul (1) a fost modificat, alineatul (3) a fost eliminat, alineatul (4) a fost modificat, iar alineatul (5), ca urmare a eliminării alineatului (3), a fost renumărotat. Prin urmare, este evident că ține de opțiunea legiuitorului modul în care, din punctul de vedere al tehnicii legislative, operează aceste modificări, fie printr-un singur punct [care cuprinde noua formă a articolului vizat], fie prin mai multe puncte [care operează modificări secvențiale în privința diverselor alineate ale articolului vizat]. În consecință, critica de neconstituționalitate formulată apare ca fiind inadmisibilă.

(3.2.4) *Criticile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. II [cu referire la abrogarea art. 13² din Legea nr. 78/2000] din legea analizată*

184. *Critica de neconstituționalitate.* Se susține că, deși prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, Curtea Constituțională, din perspectiva criticilor de neconstituționalitate extrinsecă, a stabilit că adoptarea art. III [cu referire la abrogarea art. 13² din Legea nr. 78/2000] din lege — devenit art. II în urma parcurgerii procesului de reexaminare a legii — este constituțională, nefiind încălcate prevederile art. 1 alin. (3) și ale art. 64 alin. (4) din Constituție, a reținut un raport de complementaritate între art. 13² din Legea nr. 78/2000 și art. 297 din Codul penal referitor la infracțiunea de abuz în serviciu. Se arată că datorită raportului de complementaritate fixat de Curtea Constituțională între art. 13² din Legea nr. 78/2000 și art. 297 din Codul penal referitor la infracțiunea de abuz în serviciu, în condițiile în care acesta din urmă nu a suferit modificări, și pentru a se asigura o protecție sporită a valorilor sociale coroborată cu necesitatea existenței normative a unor pârghii legale de natură a descuraja încălcarea unor asemenea valori [ansamblul considerentelor de la paragrafele 621—626 ale Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018], soluția abrogării art. 13² din Legea nr. 78/2000 contravine art. 147 alin. (2) prin raportare la alin. (1) și (4) ale aceluiași articol din Constituție.

185. *Examinând critica de neconstituționalitate formulată,* Curtea constată că prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 a stabilit constituționalitatea textului criticat prin prisma unor critici care vizau lipsa de competență a Comisiei speciale comune de a modifica Legea nr. 78/2000. Curtea a reținut că „abrogarea art. 13² din Legea nr. 78/2000 este, în realitate, într-un raport de complementaritate cu modificările aduse art. 297 din Codul penal referitor la infracțiunea de abuz în serviciu. Astfel, din rațiuni de corelare legislativă, în măsura în care se modifică o anumită soluție legislativă din Codul penal, aflată în legătură directă cu o normă de incriminare dintr-o altă lege cu dispoziții penale, atunci Comisia specială comună poate realiza o asemenea operațiune. Prin urmare, Curtea constată că, prin adoptarea art. III [cu referire la art. 13² din Legea nr. 78/2000] din lege, nu au fost încălcate prevederile art. 1 alin. (3) și art. 64 alin. (4) din Constituție”. Critica adusă textului abrogator al art. 13² din Legea nr. 78/2000 pornește de la premisa potrivit căreia dacă nu s-au operat modificări asupra art. 297 din Codul penal, abrogarea realizată nu s-ar mai impune, tocmai datorită caracterului său complementar. Este adevărat că art. 297 din Codul penal nu a mai fost modificat, omisiune în sine neconstituțională, astfel cum s-a arătat la paragrafele 160—166], însă, în cauză, nu este vorba despre o corelare, ci de un raport de complementaritate, respectiv de întregire a modificării operate. În condițiile în care modificarea nu a fost operată asupra textului de bază [art. 297 din Codul penal], deși trebuia a fi realizată, nu înseamnă că automat trebuie eliminat și elementul completator/întregitor al politicii legislative avute în vedere în condițiile în care acesta poate avea o existență de sine stătătoare. Or, exact aceasta este situația în cauză, abrogarea art. 13² din Legea nr. 78/2000 nu este un efect al modificării art. 297 din Codul penal, ci un element completator al acesteia, care chiar în ipoteza neconstituțională a nerealizării modificării art. 297 din Codul penal poate avea o existență de sine stătătoare, nefiind, așadar, caducă/lipsită de obiect/necorelată.

186. Prin urmare, Curtea subliniază că limbajul folosit în Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 indică faptul că în cauză există un „raport de complementaritate” între modificările inițial aduse art. 297 din Codul penal și art. 13² din Legea nr. 78/2000, și nu un unel de corelare. Având în vedere cele expuse, Curtea constată că dispozițiile art. II [cu referire la abrogarea art. 13² din Legea nr. 78/2000] din lege sunt constituționale.

(4) Efectele deciziei Curții Constituționale

187. Cu privire la efectele prezentei decizii, Curtea reține că, în cadrul procedurii de punere de acord a unei legi/norme

declarate neconstituțională cu o decizie a Curții Constituționale, Parlamentul, în principiu, are libertatea de a decide dacă modifică acea lege/normă strict în sensul celor statuate de Curte sau dacă abandonează intervenția asupra textului în cauză prin eliminarea normei sau chiar prin respingerea legii. Însă, așa cum s-a statuat mai sus, această libertate a Parlamentului este restrânsă atunci când se interpune o decizie a Curții Constituționale pronunțată în cadrul controlului *a posteriori* prin care norma în vigoare, care face obiectul intervenției legislative, a fost declarată neconstituțională. Într-o atare ipoteză, Parlamentul este obligat ca, odată declanșată procedura de modificare a legii în vederea punerii sale de acord cu Constituția, să adopte normele care transpun actul juridicțional al Curții, eliminând viciile de neconstituționalitate constatate. Această obligație izvorăște direct din textul constituțional al art. 147 și impune Parlamentului un rol activ în procesul de constituționalizare a normelor legale, în acord cu deciziile instanței constituționale. Într-o interpretare contrară ar însemna că, în aplicarea art. 147 alin. (1), (2) și (4) din Constituție, legiuitorul, în cadrul procedurii de punere de acord a legii cu deciziile Curții Constituționale, are un drept de selecție cu privire la acestea, prin actul său decizional putând chiar să mențină în legislație norme afectate de vicii de neconstituționalitate, fapt ce nu poate fi acceptat.

188. Cu alte cuvinte, în cadrul procedurii de reexaminare a legii, conformarea cu obligația prevăzută de art. 147 alin. (2) din Constituție implică, pe de o parte, o intervenție legislativă permanent limitată la considerentele și dispozitivul deciziei Curții Constituționale și, pe de altă parte, faptul că, odată declanșată procedura de modificare a legii în scopul punerii sale de acord cu o decizie a Curții Constituționale pronunțată în cadrul controlului de constituționalitate *a posteriori*, intervenția ulterioară a legiuitorului nu poate fi abandonată, acesta fiind obligat să adopte normele care transpun actul juridicțional al Curții. Admiterea unei soluții contrare, care ar permite legiuitorului să opteze pentru abandonarea procedurii legislative cu un atare scop, ar echivala cu păstrarea soluției legislative declarate neconstituțională pe calea controlului de constituționalitate *a posteriori* și, implicit, lipsirea de efecte juridice a deciziei Curții care a stat la baza inițiativei legislative modificatoare. O astfel de conduită a Parlamentului ar anula însuși scopul legiferării, acela de a armoniza legislația cu deciziile Curții Constituționale, încălcând obligația constituțională consacrată de art. 147 alin. (2) din Legea fundamentală. Or, în conformitate cu rolul Curții Constituționale și cu valențele controlului de constituționalitate, procesul de reexaminare a legii implică în mod obligatoriu o conduită loială din partea Parlamentului și o analiză aplicată și responsabilă a tuturor textelor declarate neconstituționale, prin raportare la considerentele deciziei.

189. În jurisprudența sa referitoare la interpretarea art. 147 alin. (2) din Constituție, Curtea a statuat, de principiu, că, în situația în care constată neconstituționalitatea unei legi în ansamblul său, și nu doar a unor dispoziții din aceasta, „pronunțarea unei astfel de decizii are un efect definitiv cu privire la acel act normativ, consecința fiind încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări”. Totodată, în considerarea prevederilor art. 61 alin. (1) din Constituție, care stabilesc că „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării”, Curtea a mai reținut următoarele: „Competența de legiferare a acestuia cu privire la un anumit domeniu nu poate fi limitată dacă legea astfel adoptată respectă exigențele Legii fundamentale. Prin urmare, opțiunea legiuitorului de a legifera în materia în care Curtea Constituțională a admis o sesizare de neconstituționalitate cu privire la o lege în ansamblul său presupune parcurgerea tuturor fazelor procesului legislativ prevăzut de Constituție și de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 308 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012, Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2017, paragraful 50, sau Decizia nr. 432 din 21 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 6 iulie 2018, paragraful 35). De asemenea, prin Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, paragraful 50, Curtea a stabilit că reexaminarea, mai exact punerea de acord a deciziei, se aplică numai atunci când Curtea a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții ale acesteia, și nu atunci când neconstituționalitatea vizează actul normativ în ansamblul său, în caz contrar încalcându-se art. 147 alin. (2) din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 581 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 737 din 22 septembrie 2016, paragrafele 45—48). Totodată, prin Decizia nr. 432 din 21 iunie 2018, paragraful 36, Curtea a stabilit faptul că art. 147 alin. (2) din Constituție nu este incident, întrucât prin decizia Curții Constituționale a fost constată neconstituționalitatea legii în ansamblul său, iar nu doar a unor dispoziții din cuprinsul acesteia. Așadar, așa cum este statuat, cu valoare de principiu, în jurisprudența Curții Constituționale, în situația constatării neconstituționalității legii în ansamblul său, pronunțarea unei astfel de decizii are un efect definitiv cu privire la acel act normativ, consecința fiind încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări. Parlamentului îi revine obligația să constate încetarea de drept a procesului legislativ, ca urmare a constatării neconstituționalității legii, în integralitatea sa, iar, în ipoteza inițierii unui nou demers legislativ cu privire la același domeniu de reglementare, să se conformeze celor statuate prin decizia Curții Constituționale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 76 din 30 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 20 martie 2019, paragraful 42, Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019, paragraful 88, Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 14 mai 2019, paragraful 86, sau Decizia nr. 141 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 17 mai 2019, paragraful 96).

190. Curtea reține că jurisprudența sa vizează, cu caracter general, inițiativele legislative reglementate de art. 74 din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 383 din 29 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 4 iulie 2019, paragraful 26). Cu privire însă la ipoteza

192. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, în ansamblul ei, este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 29 iulie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

particulară a unei legi care are ca scop punerea de acord a unor prevederi neconstituționale cu dispozițiile Constituției, Curtea reține incidența dispozițiilor constituționale ale art. 147 alin. (2), potrivit cărora „În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale”, și ale art. 147 alin. (4), conform căruia „Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”. Așa fiind, aplicând jurisprudența de principiu a Curții Constituționale referitoare la efectele deciziei de constatare a neconstituționalității unei legi în ansamblul său la situația specifică a legilor de transpunere a deciziilor instanței constituționale, obligatorii pentru Parlament în virtutea art. 147 alin. (4) din Constituție, este evident că, în cazul constatării neconstituționalității unei astfel de legi, în ansamblul ei, decizia Curții nu poate avea ca efect încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări, întrucât o atare consecință atașată actului juridicțional ar fi de natură să împiedice Parlamentul în îndeplinirea obligației constituționale expres prevăzute de art. 147 alin. (2). Mai mult, nici legiuitorul nu poate opta pentru abandonarea procedurii legislative inițiate, întrucât, așa cum s-a menționat, o atare opțiune ar avea ca efect păstrarea soluției legislative declarate neconstituțională pe calea controlului de constituționalitate *a posteriori* și, implicit, lipsirea de efecte juridice a deciziei Curții care a stat la baza inițiativei legislative modificatoare.

191. Așadar, sub aspectul efectelor pe care le produce decizia de constatare a neconstituționalității unei legi, în ansamblul ei, diferența specifică dintre legea de transpunere a deciziilor instanței constituționale, declarată neconstituțională în ansamblul ei, și celelalte tipuri de legi, declarate neconstituționale, în ansamblul lor, este dată de reglementarea expresă din art. 147 din Constituție, care instituie în sarcina Parlamentului obligația de a asigura constituționalizarea normelor legale, în acord cu deciziile instanței constituționale. Având în vedere aceste argumente, ca efect al prezentei decizii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (2) și (4) din Legea fundamentală, Parlamentului îi revine în continuare obligația să reexamineze legea supusă controlului, iar, în cadrul acestei proceduri, să se conformeze celor statuate atât prin prezenta decizie, cât și prin deciziile anterioare la care Curtea Constituțională a făcut trimitere.

Magistrat-asistent-șef,
Benke Károly

OPINIE CONCURRENTĂ

Sesizările de neconstituționalitate formulate de Președintele României și de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România

se impuneau a fi admise și în ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă care a vizat faptul că legea a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, fapt care aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție, deoarece raportul Comisiei parlamentare speciale comune, elaborat în cadrul procedurii din fața Camerei Deputaților, a fost difuzat deputaților în chiar ziua votului, așadar, cu nerespectarea termenului de cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterea proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, ceea ce determină neconstituționalitatea legii, în ansamblul său.

Cu privire la această critică de neconstituționalitate extrinsecă arătăm următoarele:

Conform art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 481 din 28 iunie 2016: „(2) *Raportul [întocmit de comisia sesizată în fond — s.n.] va fi imprimat și difuzat deputaților cu cel puțin 3 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterea proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, în cazul proiectelor de legi și al propunerilor legislative pentru care Camera Deputaților este prima Cameră sesizată, și cu cel puțin 5 zile, în cazul celor pentru care Camera Deputaților este Cameră decizională.*”

Or, analizând procedura de adoptare a legii supuse controlului de constituționalitate, constatăm că **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție** a fost reexaminată și adoptată în data de 17 aprilie 2019 în plenul Senatului și înaintată Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională. La data de 23 aprilie 2019, legea a fost trimisă pentru raport **Comisiei parlamentare speciale comune, care a întocmit un nou raport de admitere, cu amendamente, pe care l-a depus în data de 24 aprilie 2019. În aceeași zi, plenul Camerei Deputaților, în temeiul art. 75 și art. 76 alin. (1) din Constituție, a luat în dezbatere și a adoptat legea** (180 de voturi pentru, 81 împotriva și două abțineri), pe care a trimis-o spre promulgare Președintelui României în data de 2 mai 2019.

Ca atare, în cauză, se constată că **raportul întocmit de Comisia parlamentară specială comună a fost depus în data de 24 aprilie 2019, iar legea a fost adoptată în aceeași zi, în condițiile în care forma legii adoptate în Senat a fost transmisă Camerei Deputaților în data de 23 aprilie 2019.**

În jurisprudența sa [Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012], Curtea a statuat că:

„Autonomia regulamentară constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice și poate opera exclusiv în cadrul limitelor stabilite de Legea fundamentală. **Autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar,**

abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului. Astfel, între principiul constituțional referitor la autonomia Parlamentului de a-și stabili reguli interne de organizare și funcționare [art. 64 alin. (1)] și principiul constituțional referitor la rolul Parlamentului, în ansamblul autorităților publice ale statului, ce exercită, potrivit Constituției, atribuții specifice democrației constituționale (legiferarea, acordarea votului de încredere, în baza căruia este numit Guvernul, retragerea încrederii acordate Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, declararea stării de război, aprobarea strategiei naționale de apărare a țării etc.), Curtea apreciază că există un raport ca de la mijloc/instrument la scop/interes. Astfel, regulamentele parlamentare se constituie într-un ansamblu de norme juridice, menite să organizeze și să disciplineze activitatea parlamentară cu privire, printre altele, la procedura de legiferare, de numire sau de investitură a celor mai importante instituții sau autorități publice în stat (Guvern, o parte dintre judecătorii Curții Constituționale, o parte dintre membrii Consiliului Superior al Magistraturii, membrii Curții de Conturi, Avocatul Poporului, directorii serviciilor de informații), precum și regulile de organizare și funcționare ale fiecărei Camere. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, autoritate reprezentativă prin care poporul român își exercită suveranitatea națională, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din Constituție.

Ca orice act normativ destinat să reglementeze un anumit domeniu de activitate, **regulamentul parlamentar trebuie** să respecte cerințele privind claritatea și previzibilitatea normelor, **să fie un element regulor suplu, care, pe de o parte, să permită o libertate de acțiune parlamentarilor sau grupurilor parlamentare în acord cu dispozițiile art. 69 din Constituție referitoare la caracterul reprezentativ al mandatului parlamentar, iar, pe de altă parte, să garanteze autorității leguitoare posibilitatea de a-și îndeplini rolul constituțional.** **Or, instrumentul juridic menit să asigure îndeplinirea atribuțiilor Parlamentului nu poate constitui o piedică în realizarea scopului său.**

Regulamentul parlamentar trebuie interpretat și aplicat cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală.”

În prezenta cauză, Curtea nu este chemată să verifice numai dacă a fost respectat Regulamentul Camerei Deputaților, ci **dacă, prin conduita sa, Camera Deputaților a încălcat garanțiile procedurale pe care le are la îndemână deputatul pentru a-și exercita mandatul în serviciul poporului, respectiv de a cunoaște amendamentele depuse, de a formula propriile amendamente și de a vota în cunoștință de cauză propunerea/proiectul de lege. De aceea, se rețin ca norme de referință art. 69 alin. (1) și art. 74 din Constituție, raportate la art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție referitor la statul de drept, democrație și obligația respectării supremației Constituției.**

Desfășurarea procesului legislativ în cauza analizată denotă faptul că **încălcarea termenului de 5 zile din Regulament (s.n. termenul este de 5 zile întrucât Camera Deputaților a fost**

Cameră decizională), aspect care în sine nu atrage neconstituționalitatea extrinsecă a unui act normativ, a avut însă aptitudinea să ducă la imposibilitatea exercitării plene a mandatului de deputat, în sensul că nu au putut fi luate la cunoștință amendamentele adoptate în comisia sesizată în fond și dezbătute în mod real, nu s-au putut depune sau s-a limitat extrem de sever dreptul deputaților de a depune amendamente și nu a fost exprimat un vot în deplină cunoștință de cauză.

Practic, legiuitorul nu a respectat garanțiile pe care Regulamentul Camerei Deputaților le instituie în consacrarea mandatului reprezentativ prevăzut de Constituție, termenul de 5 zile, pus la dispoziția parlamentarilor membri ai Camerei decizionale, fiind anulat.

O asemenea concluzie derivă din complexitatea actului modificator și amploarea modificărilor operate, din faptul că problemele ce s-ar fi impus a fi dezbătute vizează chiar Codul penal al României, iar aspectele modificate în privința diverselor instituții de drept substanțial sunt extrem de sensibile pentru societate și evoluția ei.

Astfel, nu este vorba doar de încălcarea unui simplu termen procedural, ci de consecințele pe care le produce sau le poate produce o asemenea încălcare, având în vedere importanța problemelor dezbătute.

Politica penală și procedurală penală a statului nu poate fi dezbătută și votată într-o Cameră a Parlamentului într-o singură zi; ea reflectă starea și evoluția societății în contextul fenomenului infracțional, ea implică luarea unei decizii de natură legislativă care are repercusiuni deosebite asupra dezvoltării societății și nu reflectă o necesitate de moment. Ea nu trebuie să fie contradictorie sau să răspundă dorinței unei anumite opțiuni politice, ci trebuie să răspundă cerințelor societății, protejând interesele generale ale acesteia. Or, pentru aceasta, deputatul trebuie să aibă asigurată posibilitatea de a lua cunoștință de proiectul/propunerea legislativă, amendamentele aduse, raportul și avizele comisiilor permanente, dar și de a se informa sau consulta cu alți actori politici sau instituționali; numai în aceste condiții își poate forma o opinie asupra problemei dezbătute și numai în aceste condiții votul său, eminent politic, poate fi dat în deplină cunoștință de cauză.

Prin urmare, se constată că deputații au fost puși în situația de a nu putea participa în mod real la dezbaterile parlamentare, aceasta fiind dusă în derizoriu, căpătând valențele unui simulacru.

Având în vedere argumentele prezentate, constatăm conduita vădit arbitrară a legiuitorului, care ignoră, în mod constant, normele regulamentare, recomandarea Curții Constituționale cuprinsă în Decizia nr. 250 din 19 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 378 din 3 mai 2018, paragrafele 48—49, potrivit căreia „parlamentarii, fie că provin din rândul majorității, fie că provin din cel al opoziției, trebuie să se abțină de la

exercitarea abuzivă a drepturilor procedurale și să respecte o regulă de proporționalitate, de natură să asigure adoptarea deciziilor ca urmare a unei dezbateri publice prealabile”, și, implicit, principiul exercitării cu bună-credință și în spirit de loialitate față de valorile constituționale a drepturilor procedurale parlamentare.

Nerespectarea termenelor prevăzute în propriile regulamente de organizare și funcționare împiedică Parlamentul să-și exercite funcția de legiferare în mod efectiv, transformând actul decizional al votului într-o formalitate care lipsește de efecte juridice norma cuprinsă în art. 69 din Constituție. Procesul legislativ desfășurat cu privire la legea supusă controlului de constituționalitate în prezenta cauză nu a presupus o dezbateră reală asupra inițiativei legislative, în sensul că nu a avut loc un schimb de idei cu privire la conținutul normativ al acesteia. Mai mult, în absența dezbaterilor, participarea membrilor Parlamentului la procesul legislativ a fost golită de conținut, reducându-se la votarea propunerii legislative în lipsa oricărei cunoașteri a conținutului acesteia, ceea ce este de neconceput într-un stat de drept.

Or, înseși exigențele statului de drept și principiile care stau la baza democrației se opun unei paradigme care să ridice la rang de principiu constituțional aparența sau mimarea dezbaterii parlamentare. De aceea, ori de câte ori, prin nerespectarea unui termen procedural asociat dezbaterii parlamentare, are loc o încălcare a exercitării plene a mandatului parlamentar, Curtea este îndrituită să intervină și să constate neconstituționalitatea extrinsecă a actului normativ respectiv, prin raportare la art. 69 alin. (1) și art. 74 din Constituție, cu reținerea încălcării art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, așa cum s-ar fi impus și în cauza de față.

*

* *

Având în vedere toate aspectele relevate mai sus, considerăm că

Sesizările de neconstituționalitate formulate de Președintele României și de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România

se impuneau a fi admise și în ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă care a vizat faptul că legea a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, fapt care aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție, deoarece raportul Comisiei parlamentare speciale comune, elaborat în cadrul procedurii din fața Camerei Deputaților, a fost difuzat deputaților în chiar ziua votului, așadar, cu nerespectarea termenului de cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterile proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților,

ceea ce determină neconstituționalitatea legii, în ansamblul său.

Judecători,

dr. Livia Stanciu

prof. univ. dr. Elena-Simina Tănăsescu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

